Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آواز تاجيک

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ КЕНГАШИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

2 апрели соли 2003. Чоршанбе № 24 (12867)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 16.00 имзо гардид.

Минбари сармуҳаррир

Қалъаи аҳливу тифоқӣ

Маҳалла худ чӣ гуна мақомот аст? Нақши он дар ҳаёти ҷамъиятӣ чӣ гуна мебошад? Мавқеи онро ҳамчун маскани тарбиятгар мо чӣ гуна мефаҳмем? Ва соли 2003, вақте ки «Соли маҳаллаи обод» эълон гардидааст, ба ин саволҳо ҷавоб ёфтан на танҳо лозим, балки зарур ҳам мебошад. Инро нуктаҳое ҳам талаб мекунад, ки аз Барномаи давлатии «Соли маҳаллаи обод» ҷо пайдо кардаанд. Агар луғатҳоро варақгардон кунем, «маҳалла» маънои масканест, ки якчанд кӯчаҳоро муттаҳид сохтааст. Дар баъзе манбаъҳо он ҳамчун қалъаи аҳливу тифоқӣ тавзеҳ дода шудааст. Арабҳо бошанд, маҳалла гӯён ҷой, маконро дар назар доранд.

Акнун саволи ҳаққонӣ бармеояд: ин мафҳумҳо оё ба тасаввуроти имрӯзаи мо дар хусуси маҳалла пурра мувофиқат мекунанд? Албатта не. Чунки маҳалла аз қадим пайдо шудааст ва баъзе сарчашмаҳо маълумот медиҳанд, ки ба пайдоиши он беш аз якуним ҳазор сол гузаштааст. Аз ин рӯ, он баробари сипарӣ шудани садаҳо ташаккул ёфта, оҳиста-оҳиста ба як воҳиди маъмуриву ҳудудӣ мубаддал гардидааст. Яъне маҳалла пеш аз истилои арабҳо, татбиқ гардидани дини ислом арзи ҳастӣ карда будааст. Ва ба он аҳолишиносони дунё баҳои баланд дода, асоси онро ҳамсоягӣ , худидоракунӣ тавзеҳ додаанд. Ва эътироф гардидааст, асоси маҳалла дар Мовароуннаҳр, аз он ҷумла Ўзбекистон ба вуҷуд омадаасту минбаъд такмил ёфтаасту ба муассисоти нодири демократӣ дар айёми кунун табдил гашта, решаҳои он аз қаъри асрҳо об мехӯранд. Масалан, дар китобҳои таърихӣ акс ёфтааст, ки дар садаи XYIII танҳо дар Тошканд 150, садаи XIX бошад, 200 маҳалла фаъолият доштааст. Ҳоли ҳозир бошад, миқдори маҳаллаҳо дар пойтахтамон аз 450 адад зиёд асту дар ҷумҳурият қариб ба 12 ҳазор адад мерасад. Ва он қувваи бузург буда, дар бобати пешрафти ҷамъият нақши калоне мебозад. Чунки сарвари давлатамон Ислом Каримов беҳуда зикр накардаанд!«Эътибор ба маҳалла ин маънои эътибор ба тараққиёти ҷамъиятро дорад». Зеро Ватан аз остона сар мешавад. Ватан ягонаву Модар ҳам яктост. Ва асоси ҷамъиятро оила ташкил медиҳад. Силсилаи оилаҳо бошанд, маҳаллаҳоро ба вуҷуд меоваранд. Тамоми таърихи пешрафти мамлакатамонро варақгардон карда, ба як далел бе ягон муҳобот боварӣ ҳосил мекунем: дар ҳар давру замон маҳалла нақши муҳимро дар бобати таъмини аҳливу тифоқӣ, якҷоя ҳаёт ба сар бурдани одамон бозидааст, мебозад ва хоҳад бозид. Асоси осоишу оромии ҷамъиятро бошад, сулҳу салоҳ дар маҳалла ташкил додааст. Аз ин рӯ, бе ягон муҳобот маҳалларо такягоҳи асосии ҷамъият, асоси пешрафти ҷамъият ва қалъаи аҳливу тифоқӣ номбар кардан мумкин аст.

Маҳалларо беҳуда сарвари давлатамон асоси пешрафти ҷамъият наномидаанд. Дар ҳар давру замон маҳалла ба ҳар як сокини он муқаддасу нотакрор будааст ва ҳар як сокини маҳалла маҷбур шудааст,ки ба қонуну қоидаҳои он қатъан амал намояд, яъне бо ҷамоа бошад. Маҳалла чӣ қадар зӯроварон, ҳавобаландон, одамони карру фардорро тарбия намудааст, пои кандашудагонро ба замин аз нав расондааст. Хуллас, ҳамагонро новобаста аз мавқеи ҷамъиятӣ, забону эътиқод, миллат маҷбур сохтааст, ки ба қонуну қоидаҳои худ қатъан риоя намояд. Аз ин рӯ маҳалла муассисоти аз ҳама нодир дар бобати ба вуҷуд овардани ҷамъияти шаҳрвандӣ ва ба роҳ мондани назорати ҷамъиятӣ аз болои фаъолияти мақомоту идораҳои давлатӣ мебошаду аз ин рӯ барои рушди он пайваста ғамхорӣ карда мешаваду кулли тадбирҳоро меандешанд. Дар ин бобат қабул гардидани чандин фармону амри Президент, қарорҳову амрҳои ҳукумат, аз тарафи парлумон қабул гардидани қонуну зерсанадҳои қонунгузорӣ, минҷумла созмон додани Бунёди хайроти «Маҳалла» , Кенгаши оқсақолони ҷумҳурият ва ғайра мисоли равшан шуда метавонанд.

Соли кунун «Соли маҳаллаи обод» эълон гардиданаш ва дар ин бобат таҳия гардидани Барномаи махсуси давлатии «Соли маҳаллаи обод» боз як ғамхории навбатӣ дар бобати рушди ин муассисоти нодири худидораи шаҳрвандон мебошад. Хӯш, барои чӣ соли кунун «Соли маҳаллаи обод» номгузорӣ шуда, бо ҳамин унвон барномаи давлатӣ таҳия гардидааст ва барномаи мазкур ҷомаи амал пӯшидани чӣ гуна тадбирҳо, корҳои амалиро дар назар доштааст ва он аз кадом ҳисоб таъмин карда мешавад?

«Маҳаллаи обод» ин на танҳо маънои кӯчаву мавзеи ободу зебо, балки масканеро дорад, ки дар он сулҳу салоҳ, аҳливу тифоқӣ, осудаҳолӣ, эҳтирому эътимоди байниҳамдигарӣ, дӯстӣ ва муттаҳидӣ, фаровонӣ ва шукуфонӣ ҳукмрон бошад. Яъне маънои маҳаллаи обод баробари ободонӣ бо зиндагонии намунавӣ, ибрат, ташаббус, ҷустуҷӯ ва тадбиргарии аҳли маҳалла чен карда мешаваду чанд самтро дар бар гирифтааст. Хулқи намунавӣ, зиндагонии орому осоиш, аҳливу тифоқӣ, саросар бо шуғл фаро гирифтан, ғамхорӣ зоҳир кардан ба оилаҳои камбисот, куҳансолон, бо тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш фаро гирондани бачагон ва ғайраву ҳоказо яке аз нишондиҳандаи муҳими маҳаллаи обод мебошад. Яъне он мебояд ба мақоли халқии «Падарат ҳам маҳалла, модарат ҳам маҳалла» пурра мувофиқат кунаду дар амал ҳақиқатан қалъаи аҳливу тифоқӣ гардад. Дар он сурат ҷамъият ҳам орому осоиш меёбад, рушду тараққӣ мекунад.

Барномаи давлатии «Соли маҳаллаи обод» аз рӯи ҳафт самт масъалаҳои ҳаётан муҳимро дар бар гирифтааст, ки иҷрои онҳо нақшу мақоми маҳалларо дар идораи ҷамъият хеле баланд мебардорад. Ва онҳо асосан ба такмил додани асосҳои ташкиливу ҳуқуқии фаъолияти маҳаллаҳо, рушду таҳкими заминаи моддии онҳо, ба вуҷуд овардани коргоҳҳои нав дар маҳаллаҳо аз ҳисоби рушди тадбиргарӣ, соҳаи адои хизмат, савдо, соҳибкории хурд, рушди инфрасохтори иҷтимоӣ, ободу сабзу хуррамгардонии ҳудудҳо, созмон додани майдончаҳои варзишӣ ба бачагон, дар ҳолати хуб нигоҳ доштану истифодабарии кӯчаҳо, роҳҳо ва шабакаҳои коммуналӣ, пурзӯр кардани ҷонибдории моддии нишонидор ба оилаҳои камбисот ва оилаҳои ҷавон, беҳдошти хизматрасонии тиббӣ, санаториву курортӣ, пурзӯр кардани диққату эътибор ба куҳансолон, пурзӯр кардани нақши маҳаллаҳо дар бобати тарбияи маънавиву ахлоқӣ ва ғайра алоқаманд мебошанд.

Агар мушаххасан ҳарф занем, аз ҳисоби рушди соҳибкории хурду миёна ба вуҷуд овардани 160 ҳазор коргоҳи нав, ташкил намудани 950 шабакаи хизматрасонии маишӣ, ба 435 маҳалла тавассути хатти нақли гази 2,6 ҳазор километра овардани гази табиӣ, ба 436 маҳаллаи ҷумҳурият тавассути 1720 километр хатти нақли оби ошомиданӣ овардан аз тармими ҷорӣ баровардани 12500 ҳазор метри мурабба манзил, тармим, мумфарш ва ободгардонии 1000 километр роҳ, дар 500 маҳалла ба вуҷуд овардани гузарҳои замонавӣ, барқарор кардани тандурустии беш аз 20 ҳазор нафар собиқадорон дар санаторияву беморхонаҳо, бо нархҳои имтиёзнок пешкаш кардани ҳар гуна маводи тиббиву протезӣ ба куҳансолон, ройгон ба ихтиёри бачагони то 16 -сола гузоштани иншоотҳои варзишӣ ва ғайра пешбинӣ гардидаанд ва барои он 377,9 миллиард сӯм талаб карда мешавад, ки аз он 169,5 миллиард сӯмаш аз ҳисоби буҷаи давлатист, ки маблағи ниҳоят калон аст. Ҳамчунин ҷалб сохтани маблағҳои корхонаву ташкилотҳо, муассисаҳо, ташкилотҳои ғайрибуҷавӣ, ғайридавлатӣ, байналхалқӣ ва захираҳои вомии бонкҳои тиҷоратӣ дар назар дошта шудаанд.

Дар Барномаи давлатии «Соли маҳаллаи обод» ба зиммаи ташкилотҳову муассисаҳои ҷумҳурият, аз он ҷумла Бунёди хайроти «Маҳалла» ва Кумитаи занони ҷумҳурият супурда шудааст, ки якҷоя бо вазорату идораҳои дахлдор таклифҳои мушаххаси худро дар бобати ба тартиб андохтани маросимҳои анъанавии оилавиву истиқоматӣ, тӯйҳо, маросими дафн ва дигар тадбирҳои оммавӣ таҳия созанд ва ба Комиссияи ҷумҳурӣ пешкаш кунанд. Ва он ҳам бесабаб нест. Зеро маросимҳо, пеш аз ҳама муносибатҳои мутақобилаи одамон, муносибатҳои оилавӣ, ҳамсоягӣ, пайванди олами ба худ хоси сеҳрнок мебошаду чашмандозии эҳтиёткорона ва холисонаро тақозо дорад. Чунки ин муносибатҳоро ҳамту бо интишор кардани қонунҳо, фармонҳо ба тартиб андохтани кори сангин мебошаду ба он маслиҳату машварати халқ зарур мебошад.

Дар солҳои истиқлолият дар ҳаёти шахси дилхоҳ, ҳар як оила, идораи давлатӣ ва ҷамъиятӣ, дар муттаҳидкунии одамон, таҳкими қонуну тартибот дар маҳали истиқомат, дар татбиқи низоми худидоракунӣ ҳамарӯза нақш ва аҳамияти маҳалла меафзояд. Аз ҳамин сабаб барои рушди он диққату эътибори калон дода мешавад ва Барномаи давлатии «Соли маҳаллаи обод» ҳам барои амалӣ гардондани ин мақсади накӯ нигаронда шудааст. Чунки ҳамагон хуб медонем: агар дар ҳаётамон мақоми маҳалла боло гардад ва асосҳои ҳуқуқии он ҳаматарафа таҳкиму инкишоф ёбад, агар мо ин муассисотро ҳамчун ҷузъи ҷудонопазири ҳаёти сиёсӣ, иқтисодӣ ва маънавии ҷамъиятро ба сифати низоми аввали идора пурзӯр гардонем, барои он тамоми шароити моддиву молиявиро фароҳам оварем, бешак, он иқдоми муҳим дар роҳи ба даст овардани комёбиҳо ба сӯи мақсадҳои волои дар наздамон гузошташуда, қалъаи аз ин ҳам мустаҳками аҳливу тифоқӣ мегардад.

Ба пешвози иҷлосияи Олий Маҷлис

Мувофиқи талаби айём

Аз рӯзномаи иҷлосияи ёздаҳуми Олий Маҷлис даъвати дуюм, ки дар асоси қарори Кенгаши Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ўзбекистон дар расонаҳои ахбори оммавӣ эълон гардидааст, маълум мегардад, ки парлумони мамлакатамон боз доираи васеи масъалаҳоеро мавриди баррасӣ қарор мекунад, ки мувофиқи талаби давру замон мебошанд. Аз он ҷумла, баррасӣ гардидани лоиҳаи қонунҳо «Дар хусуси даровардани тағйироту иловаҳо ба Конститутсияи Ҷумҳурияти Ўзбекистон, «Дар бораи интихоботи Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ўзбекистон» ҳуҷҷатҳои муҳими ҳаётианд, ки дар бобати боз ҳам амиқ гардондани ислоҳоти сиёсӣ ва ҷараёнҳои демократӣ дар мамлакатамон нақши калон мебозанд. Ва онҳо дар қатори дигар тадбирҳоямон бешак диққату эътибори аҳли ҷамъияти ҷаҳонро баробари халқамон ба худ бештар ҷалб сохтаанд.

Вакилони халқи Олий Маҷлис ҳамчунин лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Дар бораи бунёдҳои ҷамъиятӣ»-ро низ мавриди баррасӣ қарор медиҳанд, ки бешак дар бобати баланд бардоштани нақши ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар ҷамъият, суръатфизоии бунёди ҷамъияти шаҳрвандӣ нақши муҳим мебозанд. Чунки аз таҷрибаи давлатҳои мутараққӣ маълум аст, ки роҳи аз ҳама босамару аз ҳама боваринокu мақбул дар бобати барпо кардани ҷамъияти озоди шаҳрвандӣ ин пурзӯр гардондани фаъолияти ташкилотҳои ҷамъиятӣ мебошад.

Ва баррасӣ кардани масъалаи мазкур бесабаб ҳам нест. Солҳои охир дар ҷумҳуриятамон мавқеву нақши ташкилотҳои ҷамъиятӣ хеле пурзӯр гардида, муносибати одамон ҳам ба онҳо ба куллӣ тағйир ёфтаасту шаҳрвандонамон онҳоро ҳамчун ташкилотҳое қабул мекунанд, ки манфиаташонро боэътимод ҳифз мекунанду намояндаашон дар бобатти идораи давлату ҷамъият мебошад. Дар айни замон саҳму ҳиссаи ташкилотҳои мазкур дар бобати ҳаллу фасли як қатор муаммоҳо баробари ташкилоту идораҳои давлатӣ пайваста зиёд мегардад.

Маълум аст, ки дар давлати демократии ҳуқуқбунёд ва ҷамъияти шаҳрвандӣ итоаткорӣ ба қонунҳо меъёри асосӣ мебошад. Ва ҷараёни дилхоҳ бояд ба меъёрҳои муҳими қонунгузорӣ итоат намоянд. Бунёдҳои ҷамъиятӣ ҳам аз ин ҷараён мустасно нестанд. Ва агар фаъолияти онҳо пурзӯр карда, ба маҷрои зарурӣ равона гардад, дар он сурат боздеҳ калон мегардад. Пурзӯр гардондани фаъолияти бунёдҳои ҷамъиятӣ бошад, пеш аз ҳама ҳаллу фасли як қатор муаммоҳоеро тақозо дорад, ки алҳол ба пешравии корашон халал мерасонад. Минҷумла, аз нигоҳи молиявӣ мустаҳкам шудани фаъолияташонро тақозо дорад.

Лоиҳаи қонуни мазкур дар қироати якум ба муҳокимаи вакилони халқ пешкаш карда мешавад. Баъди муҳокима, пешкаш намудани таклифу мулоҳизаҳо он бешак мукаммал мегардад. Алалхусус ба пурзӯр гардидани фаъолияти беш аз 300 ташкилоти ҷамоатӣ мусоидат мекунад, ки алҳол дар Ўзбекистон арзи ҳастӣ мекунанд. Ва лоиҳаи қонуни мазкур дар қатори дигар санадҳои қонунгузорӣ бешубҳа ба равнақи Ватан, фаровонии халқ омили муҳим хоҳад гардид. Дар айни замон ба пурзӯр гаштани фаъолияти ташкилотҳои ҷамъиятие мусоидат мекунад, ки рӯз то рӯз кори хешро пурзӯру ҷоннок мегардонанд.

Ва ба ҳукми умум пешкаш гардидани он боз як далели равшан аз он аст, ки дар ҷамъиятамон ҷараёнҳои демократӣ торафт амиқ мегарданд.

Б.НОРАЛИЕВ,
номзади илми фалсафа.

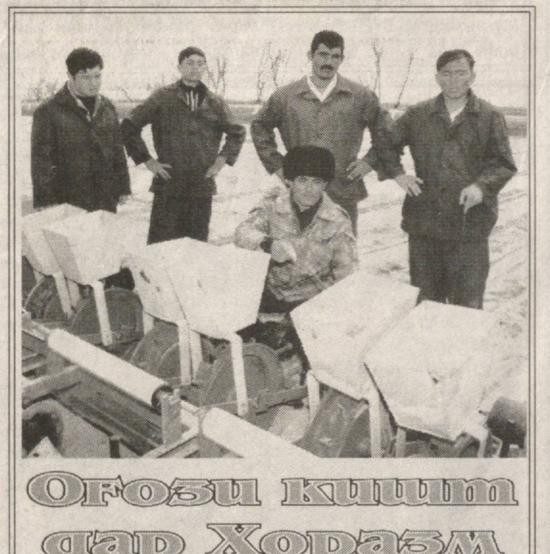

Оғози кишт дар Хоразм

Ба воҳаи қадимаи Хоразм ҳам баҳор омад. Саҳрову боғу роғзор ба бар либоси тамоман нав гирифтанд. Ва он аз ҳамин гувоҳӣ медиҳад, ки ба бобои деҳқон фасли киштy кор омадаасту бояд киштро дар фурсати кӯтоҳ гузаронаду бо ҳамин ба ҳосили фаровони оянда таҳкурсии мустаҳкам гузорад.

Ва деҳқонони хоҷагии ширкатии «Гулистон»-и ноҳияи Янгиариқ, ки дар саргаҳи дашти Қорақум воқеъ аст, дар вилоят аз аввалинҳо шуда ба кишти пунбадона шурӯъ карданд. Кишти пунбадона дар саҳроҳои пудратчии хоҷагӣ Камолиддин Отаҷонов оғоз ёфт.

Зафармандони саҳрои хоҷагии ширкатии «Гулистон» имсол ба 710 гектар, аз он ҷумла ба 200 гектари он дар зери пардаи сунъӣ пунбадона коштаниaнд. Ва аз он ҳосили фаровон бардоштаниaнд. Натиҷаи ҳамин аст, ки дар ноҳияи Янгиариқ ба 6217 гектар коштани пахта, аз ҳар гектари он бардоштани 28,5 сентнерӣ ҳосилро ба нақша гирифтаанд.

Нақшаи тезу хушсифат коштани пунбадона таҳия гардида, ба ин кор 400 техника ҷалб гардидааст. Аз он 39 тоаш тухмипошакест, ки пунбадонаро дар зери пардаи сунъӣ мекорад.

Алҳол дар ҳамаи ноҳияҳои вилояти Хоразм бахшида ба оғози маъракаи кишт семинарҳои назариву амалӣ ба амал омада, нақшаи дар фурсати кӯтоҳ, хушсифат коштани пунбадона кашида мешавад.

Ба деҳқонони хоразмӣ, аз он ҷумла зафармандони хоҷагии ширкатии «Гулистон»-и ноҳияи Янгиариқ дар фаъолияташон бурдбориҳоро таманно карда, ҳосилатон фаровон шавад гӯён дархост баён менамоем.

Дар сурат: *пудратчии хоҷагӣ* ***Камолиддин Отаҷонов*** *(аз чап дуюм) бо коркунон* ***Ортиқ Отаҷонов, Бунёд Машарипов, Эргаш Сапаев*** *ва* ***Умед Собиров****ҳо машварат дорад.*

Матн ва сурати Рӯзмат ҶУМЪАНИЁЗОВ (ЎзА).

Муносибат

Холис бошем

Рафти воқеаҳои Ироқро мушоҳида карда, ба он рӯ ба рӯ мегардем, ки он дар баъзе воситаҳои ахбори оммавӣ нохолисона равшан карда мешаванд. Баъзан аз онҳо бӯи ғаразу ифода намудани манфиатҳои гурӯҳҳои мухталиф ба назар мерасад. Масалан, баъзеи ин расонаҳои ахбори оммавӣ ҷар меандозанд, ки ба муқобили ин ҷанг миллионҳо одамон ба по хестаанду алалхусус халқи Амрико норозигии худро баён месозад. Дуруст, норозигиҳо ба амал меоянд ва онро касе инкор намекунад. Чунки дар мамлакатҳои аз нигоҳи демократӣ мутараққӣ ба кӯча баромада, норозигии худро баён сохтан ба ҳукми анъана даромадааст. Вале ана ҳамин расонаҳои ахбори оммавӣ баробари баён кардани фикрҳои худ ба ин далелҳо ҳам диққату эътибор медоданд, бад намешуд. Дар ҳамапурсие, ки дар Амрико гузаронда шудааст, 76 фоизи пурсидашудагон амалиёти иттифоқчиёнро ҷонибдорӣ кардаанд. Дар айни замон дар норозигиҳое, ки аз саҳифаҳои ин расонаҳои ахбори оммавӣ гаштаву баргашта намоиш дода мешаванду рӯи чопро мебинанд, адади иштирокчиён барқасд зиёд карда нишон дода мешавад. Воситаҳои ахбори оммавии холис таъкид мекунанд, ки дар ин намоишҳо миқдори зиёди одамон иштирок накардаанд.

Ё худ баъзе воситаҳои ахбори оммавӣ амалиёти иттифоқчиёнро ҳамчун таҷовузкор ва истилогар баён мекунанд. Дар асл бошад, он барои вожгун сохтани режими Саддом Ҳусейн нигаронда шуданашро ҳамагон хуб медонанд. Охир, Саддом Ҳусейн ба сари халқи худ, аз он ҷумла курдҳо чӣ қадар кулфат овард, ба мамлакати ҳамҷавораш Эрон ҷанг эълон карда, хуни чӣ қадар бегуноҳонро рехт, магар он аз моҷароҷӯии ҳукумати ин мамлакат гувоҳӣ намедиҳад. Истифода бурдани силоҳи кимёвиро нисбати курдҳо, эрониҳо кӣ фаромӯш кардааст?

Ана ҳамин далелҳо аз он далолат медиҳанд, ки воситаҳои мазкури ахбори оммавӣ таҳти тазйиқи қувваҳои муайян фаъолият пеш бурда, дар қалбу шуури одамон ҳисси тарсу ваҳмро ҷойгир месозанд, рафтори ҳукумати Ироқро таҳти сарпарастии Саддом Ҳусейн сафед карда, бо ҳамин аҳли ҷамъияти ҷаҳонро гумроҳ сохтаниaнд. Яъне онҳо дар бобати ҳосил кардани тасаввуроти дигар аз хусуси ин мамлакату салтанаташ хизмати «хирсона» мекунанд. Ва он пеш аз ҳама ба оромиву осоиши аҳолӣ халал расонда, одамони соддаро аз роҳ мезанад, дар дилашон ғулғуларо ҷойгир сохта, охиру оқибат барои дар ҷамъият ба вуҷуд овардани вазъи беқарорӣ мусоидат мекунад.

Алқисса хабару маводҳои пахшкардаи радиову телевизион, маводҳои рӯзномаву маҷаллаҳоро муоина карда, ба як чиз боварӣ ҳосил мекунед. Усулияти асосии фаъолияти ВАО, яъне холисӣ дағалона вайрон карда мешаваду он боиси роҳгум задани баъзе одамони соддаву гапдаро мегардад.

Ўзбекистониён хуб медонанд, ки холисӣ ин талаби муҳим барои ҳамагон аст. Аз ин рӯ холис, ҳушёру зирак бошем. Чунки дар замири ин «ҷоғзании» воситаҳои ахбори оммавии мухталиф манфиати қувваҳои муайян хобидаасту онҳо ҳаргиз намехоҳанд, ки дар саросари ҷаҳон сулҳу салоҳ таъмин бошад. Мардуми мо одамони соддае нестанд, ки аз ин дувоздаҳ сол пеш буданд. Онҳо сиёҳу сафедро худашон мустақилона фарқ мекунанд ва аз ин рӯ танҳо ба овози онҳое гӯш медиҳанд, ки холис мебошанд.

Т.МИРЗОЕВ,
нафақахӯр.

Фушурдаи ахбори расмӣ

Муҳокимаи масъалаи умда

Нақш ва аҳамияти ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар бобати васеъ ошно сохтани аҳли ҷамъияти мамолики хориҷӣ бо таърих, фарҳанг, арзишҳои маънавӣ, ҳаёти иҷтимоиву сиёсии мамлакатамон калон аст.

Кенгаши ҷамъиятҳои дӯстӣ ва равобити фарҳангиву маърифатии Ўзбекистон бо мамлакатҳои хориҷӣ яке аз чунин ташкилотҳо буда, фаъолияти худро дар самти мазкур доманадор мекунад.

Маҷлиси кенгаши мазкур бахшида ба масъалаҳои рушди равобити дӯстона ва фарҳангиву маърифатии Ўзбекистон бо мамолики хориҷӣ ба амал омада, таҳти сарпарастии ҷонишини Нахуствазир Ҳ.Кароматов гузашт. Дар он рафти корҳо оид ба рушди равобити фарҳангиву маърифатӣ бо беш аз 20 ҷамъиятҳои ҳамватанонамон дар хориҷӣ, ҳамчунин фаъолияти 36 ҷамъияти дӯстӣ бо мамолики мухталиф мавриди баррасӣ қарор гирифт.

Мушовири давлатии Президенти Ўзбекистон З.Ҳусниддинов дар суханронии худ аз хусуси нақши Кенгаши ҷамъиятҳои дӯстии Ўзбекистон бо мамолики хориҷа дар бобати пурзӯр гардидани фаъолияти дипломатияи халқӣ аз хусуси ошно сохтани аҳли ҷамъияти ҷаҳон бо таърих ва имрӯзи Ўзбекистон ҳарф зада, оиди вазифаҳои умда истода гузашт.

Раиси Кенгаш Н.Иброҳимов аз хусуси фаъолияти ҷамъиятҳои дӯстӣ, аз он ҷумла, конфронси илмиву амалие, ки дар мамлакатҳои хориҷа гузаронда шуд, вохӯриҳо, намоишгоҳҳо, муовизаи ҳайати вакилон, викторина таҳти унвони «Дар бораи Ўзбекистон чиро медонед?» ва дигар тадбирҳо нақл намуд.

Аз рӯи натиҷаҳои маҷлис тадбирҳои мушаххас ва механизмҳо оид ба амалӣ гардондани фикру мулоҳизаҳои пешниҳодгардида андешида шуданд. Қарори дахлдор оид ба беҳдошти равобити фарҳангиву маърифатӣ бо мамолики хориҷӣ қабул гардид.

Бо роҳи амиқгардонии ислоҳот

Дар Вазорати кишоварзӣ ва хоҷагии оби Ҷумҳурияти Ўзбекистон маҷлиси навбатии Комиссияи ҷумҳурӣ оиди амиқгардонии ислоҳот дар кишоварзии мамлакат ба амал омада, ҷонишини Нахуствазир, Вазири кишоварзӣ ва хоҷагии об Н.Юсуфов зикр намуд, ки сарвари давлатамон ба минбаъда амиқгардонии ислоҳоти иқтисодӣ дар соҳаи аграрӣ диққату эътибори махсус медиҳад. Дар ин самт интишор ёфтани Фармони Президент «Дар бораи самтҳои муҳимтарини амиқгардонии ислоҳот дар кишоварзӣ» иқдоми муҳим гардид.

Дар маҷлис масъалаҳои мубаддал сохтани корхонаҳои кишоварзӣ ба хоҷагиҳои фермерӣ дар асоси қарори махсуси Девони Вазирон ва рафти иҷрои қарори Девони Вазирон «Дар бораи такмил додани механизми бо маблағ фарогирии истеҳсоли маҳсулоти кишоварзие, ки ба эҳтиёҷи давлат харид мегардад» аз 7 ноябри соли 2002 мавриди муҳокима қарор гирифтанд.

Дар он тавсияву фармоишҳои махсус оид ба сари вақт бартараф сохтани муаммоҳо, хатоҳои мавҷуда, суръати баланд бахшидан оид ба иҷрои тадбирҳо дар бобати фароҳам овардани инфрасохтори зарурӣ ба хоҷагиҳои фермерӣ, расондани кӯмак оиди ба имзо расондани шартномаҳо, таъмин кардани хоҷагиҳои деҳқонӣ ва фермерӣ бо маблағи зарурии вом дода шуданд.

Дар маҷлис Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон И.Ҷӯрабеков суханронӣ намуд.

Стратегия ва хусусигардонии бонкҳо

Дар Тошканд бо иштироки Вазорати молияи Ҷумҳурияти Ўзбекистон, Бонки Марказӣ, «Асакабанк», «Ўзуйжойжамғармабанк», «Ўзсаноатқурилишбанк» семинари байналхалқӣ бахшида ба масъалаи хусусигардонии бонкҳои мамлакатамон ба амал омад. Дар он ҳамчунин мутахассисони як қатор ташкилотҳои молиявии байналхалқӣ иштирок намуданд. Зикр ёфт, ки саравваl хусусигардонии «Асакабанк» ва Бонки миллии фаъолияти берунии иқтисодии Ўзбекистон бо роҳи фурӯхтани саҳмияҳои он дар назар дошта шудааст. Баъд саҳмияҳои «Пахтабанк», «Ўзсаноатқурилишбанк» ва «Уйжойжамғармабанк» ба фурӯш бароварда мешаванд.

Иштирокдорони семинар бо таҷрибаи бои ҳосилшуда дар бобати хусусигардонии бонкҳо ошно гардида, дониш ва малакаи худро оид ба самтҳои мухталифи хусусигардонӣ, аз он ҷумла стратегия ва қавоиди фурӯши саҳмияҳо баланд бардоштанд.

Таърих ва тарбияи ҷавонон

Маҷлиси навбатии семинари илмии ҷумҳурии «Таърихи халқи ўзбек ва давлатдории он» ба номи академик Яҳё Ғуломов ба амал омад, ки созмондиҳандаи он Пажӯҳишгоҳи таърихи ФУ Ўзбекистон буд. Тадбир, ки ба масъалаи услуби омӯзондани таърих ва ба вуҷуд овардани китобҳои дарсӣ ба низоми таълими бардавом бахшида шуда буд, дар ҳамкории вазоратҳои таълими халқ, маълумоти оливу миёнаи махсус гузашт. Дар он мубодилаи афкор оид ба масъалаи минбаъда такмилдиҳии услубии китобҳои дарсӣ ва дастурҳои таълимӣ, мувофиқ гардондани онҳо бо тадқиқотҳо дар соҳаи мазкур ба амал омад.

Ташкилоти нави ғайридавлатии деҳот

Дар ҳудуди ҷамоаи шаҳрвандони деҳоти «Қишлон»-и ноҳияи Шофрикони вилояти Бухоро ташкилоти нави ғайриҳукуматии ғайритиҷоратӣ—Маркази ҷонибдории аҳолии деҳот ба фаъолият шурӯъ намуд. Марказ рушди санъати халқии анъанавиро дар ноҳияи мазкур—йӯрмадӯзӣ ва матоъ мувофиқи услули ба худ хоси шофрикониён ҷонибдорӣ мекунад. Аллакай 60 нафар бо шуғли доимӣ фаро гирифта шуда, онҳоро устодони номдори соҳа бо сирру асрори ин санъат ошно мегардонанд.

(Аз рӯи хабарҳои мухбирони «Овози тоҷик» ва воситаҳои ахбори оммавӣ таҳия гардидааст).

Навгониҳо

«Тарона-2003»

Маросими ҳарсолаи супурдани мукофотҳо аз рӯи номинатсияи «Тарона-2003» 5 апрел дар Қасри «Дӯстии халқҳо»-и Тошканд ба амал меояд. Ба мухбирамон дар ширкати сабти овози «Тарона рекордс» хабар доданд, ки муассисони номинатсия баробари иттиҳодияи эстрадии «Ўзбекнаво», ширкати «Тарона рекордс» ҳам мебошад.

Ғолибонро аъзои ҳакамоте муайян мекунад, ки ба он намояндагони Иттиҳоди оҳангсозон, Иттиҳоди нависандагон, Вазорати фарҳанги Ўзбекистон, худи кумитаи тадорук шомил гардидаанд.

Ғолибон бо ҷоизаҳое тақдир карда мешаванд, ки қариб ду килограммӣ вазн доранду аз маъданҳои мухталифи қиматбаҳо тайёр гардидаанд.

Ғ.БЕКНАЗАРОВ.

Ба деҳот газ омад

Дар рӯзҳои ҷашнгирии Наврӯз сокинони деҳоти «Қӯйибулоқ», ки аз ноҳияи Фориши вилояти Ҷиззах ҳашт километр дуртар воқеъ аст, аз гази табиӣ баҳра бардоштанд.

Дар айни замон дар деҳаи Эгизбулоқи иттиҳоди ширкатҳои «Боғдон»-и ноҳияи мазкур, ки 11,5 ҳазор нафар аҳолӣ истиқомат дорад, истгоҳи нави тақсимкунии газ ба истифода супурда шуд, ки дар бобати беҳтар кардани таъминоти газ нақши калоне мебозад.

Бахши биржа

Дар шаҳри Навоӣ бахши вилоятии ҷумҳурии молу ашёи хом ба кор шурӯъ намуд. Он соҳиби асбобу ускуна ва техникаи замонавӣ буда, ба шабакаи Интернет васл гардидааст.

Дар ин ҷо намоишгоҳи молҳову ашёи хом, савдои музояда ба роҳ монда шуд. Ба тадбиргарони навоигӣ боз як қулай фароҳам омад.

А.НАЗАРОВ.

Таҳсили иҷоракорон

Бо ташаббуси раёсати кишоварзӣ ва хоҷагии оби ноҳияи Риштони вилояти Фарғона ба деҳқононе, ки бо усули иҷора кор мекунанд, семинари илмиву амалӣ ташкил карда шуд. Ба шунавандагон аз хусуси мазмуну моҳияти ислоҳоте, ки дар кишоварзӣ гузаронда мешавад, навгониҳои соҳа, аз он ҷумла соҳаи бонку молия, андоз маълумотҳо пешкаш гардиданд. Машғулиятҳо ба тарзи саволу ҷавоб гузашта, аз баҳсу мунозираҳо саршор буданд.

К.МУҲИДДИНОВ.

Нома ба рӯзнома

Дардро дармон куҷост!?

Рушду камолёбии ҷамъият, тараққиёти илму техника, бою ғанӣ гардидани маънавияти башар ба инсони комилу соҳибмаърифат вобаста аст. Дараҷаи сатҳи зиндагӣ, азбарнамоии маънавияти воло, ҳиссиёту дарки ҷомеа ба ҳама баробар муяссар намешавад ва нахоҳад шуд, зеро он қонуни табиат аст, онро инкор набояд кард, бо ибораи дигари халқӣ «панҷаҳо баробар нестанд».

Агар ақидаи бузургону пирони рӯзгордидаро сармашқи кору зиндагӣ қарор диҳем, пас мебояд, ки дараҷаи маданияту маънавиятро баланд бардорем. Баланд бардоштани муносибати маҳрамонаи байни инсонҳо, ҳурмату эҳтироми шаҳрвандӣ маҳз ба ин нуқтаи назар вобастагӣ дорад. Комёбиҳои 12 соли охир ягон фарди ҷомеаро бефарқу бетараф гузошта наметавонад. Дар ин як давраи кӯтоҳе, ки Ўзбекистон қадам ба пеш гузошт, каму костии давраи гузаштаро ислоҳ кард. Роҳи нави тараққиёти ҷамъиятиро чӣ дар соҳаи иқтисод, чӣ дар соҳаи сиёсат ва чӣ дар соҳаи илму фарҳанг пеш гирифт.

Ба ҳамаи ин комёбиҳо пурра ноил гардидани давлати мустақиламон орзуи ҳамешагии мост. Бадбинони давлату миллат даст аз вайронкунии сулҳу осоиштагӣ барнакандаанд.

Дар ноҳияи Узуни вилояти Сурхондарё хоҷагии ширкати «Хонҷиза» вуҷуд дорад, ки аз маркази ноҳия 60 км дур, дар доманаи кӯҳҳо ҷойгир аст. Шуғли аҳолии хоҷагӣ боғдорӣ, чорво ва занбӯрпарварӣ буда, мардум бо меҳнати ҳалолу арақи ҷабин умр ба сар мебарад. Боду ҳавои ин сарзамини биҳиштӣ мақбули меҳмонони худиву хориҷӣ гардидааст. Маҷрои оби софу дамидани чашмаҳояш илҳоми дӯстдорони табиатро дучанд менамояд.

Дар чор мактабе, ки начандон дур аз якдигар воқеанд, қариб 1000 нафар фарзандони халқ дарси илму адаб меомӯзанд. Омӯзгорони ҳамаи мактабҳо соҳибмаълумот буда, кӯшиш доранд, ки тарбияи насли наврас ба талаботи Қонуни таълиму дастури миллӣ ҷавобгӯ бошанд.

Ба ҳамаи ин нигоҳ накарда, аҳолии хоҷагӣ, аз хабарҳои навини телевизиону радиои давлати худ баҳраманд гашта наметавонад. Тамошои барномаҳои телевизиони Ўзбекистонро орзуи деринаи худ медонанд. Аз навигариҳои рӯз саривақт баҳраманд гашта наметавонанд. Дар оғоз гуфта шуд, ки «панҷаҳо баробар нестанд!». Чӣ хуб мебуд, агар пахшгардии барномаҳои телевизиони Ўзбекистон дар ин хоҷагӣ низ ба роҳ мода шавад.

Солҳои 1988-89 аҳолӣ тамошои ин барномаҳоро бо умеду орзуҳо оғоз намуду ҳайҳот, ки он лаҳзаҳои ширин дер тӯл накашид. Дастгоҳи манораи бавуҷудоварда якбора хомӯш гашта, дар муддати кӯтоҳ ба яклухтӣ «роҳи сафари дурударозро» гирифту барнагашт.

Таъмир намудани дастгоҳ «ҳамагӣ» 13 солро дарбар гирифт. Системаи хати барқие, ки ба масофаи 4 км. барои гузоштани дастгоҳи манораи телевизиони Ўзбекистон кашида шуда буд, оҳиста-оҳиста аз беназоратию хунукназарии шахсони дахлдор рӯ ба харобӣ оварда, нест гардид. Симчӯбҳое, ки бо чархбол ба ин масофа оварда шуда буд, дару тирезаҳои баъзе аз «дурандешон»-ро оро дод. Бо ин ҳама бурду бохтҳо талаби аз нав барқарор намудани манораи телевизион бе натиҷа мемонаду халос.

Охир мо чӣ гуна дар бораи маънавият, маданият, бедоршавии шуури инсонӣ ҳарф зада метавонем. Ҷои пӯшида нест—халқе, ки аз анъанаҳои миллӣ, тарзи сиёсати пешгирифтаи давлати худ, аз комёбиҳои сохти нави иқтисодӣ саривақт бархурдор намегардад, ғайр аз овозаву ноаҳлӣ чизи дигареро чашмдор шудан мумкин аст? Не, албатта, зероки ҳамаи навигариҳо табаддулоти иқтисодию сиёсӣ, фарҳангиву маънавӣ аз тариқи пахшгардии ахбори умум ба шуури оммаи халқ расонда мешавад.

Ахбори даврӣ тақозои ҳаррӯзаро чун оина равшан менамояд. Ин ахбор бо ким-кадом роҳу воситаҳо ва шуури халқе, ки аз тариқи телевизиону радио надида ба гӯши худ нашунидааст, рангоранг омада мерасад.

Баъзан асли воқеаро нашунида, баръакс қарору фармонҳо, навигариҳои рӯзро ташвиққунандагон пайдо мешаванд. Чунки на ҳамаи аҳолӣ имконияти тамошои барномаҳои телевизиони ватани худро дорад.

Аз нуқтаи назари фалсафӣ вақт барнагарданда аст. Чун имрӯза насли дигаре дар ин сарзамин умр ба сар бурдааст, мебарад ва оянда хоҳад бурд, тасаввур кардан душвор аст, ки чигуна аз фароғати зиндагӣ баҳрабардорӣ кардаанд, мекунанд ва хоҳанд кард. Барои мардуми кӯҳистон низ лаҳзаҳои аз ташвиши зиндагӣ фориғ муяссар мегардад. Дар ҳамон лаҳзаҳо тамошои барномаҳои рангини телевизиони Ватани азиз ба кас ғизои маънавӣ бахшида руҳан осуда гардонда метавонад.

Аз чунин каму кости зиндагӣ ҷаҳонбинии аҳолии деҳот дар як ҳолати маҳдуд қарор дорад. Инро метавонад танҳо воситаҳои ахбор бартараф намоянд.

Имрӯз мо дар бораи мафкура ва ғояи истиқлоли миллӣ ҳарф зада чӣ гуна аз халқе, ки доир ба шунидану тамошои ахбори умум имконият надорад, умед бандем. Пас чашмдошти дарки мафкураву истиқлоли миллӣ дар чӣ буда метавонад?!

Дар ҳақиқат боигарии молу мулк боигарии ҳақиқӣ нест. Боигарии ҳақиқӣ боигарии маънавист.

Аҳолии деҳот низ як узви ҷамъият аст. Дар пешрафту тараққии он саҳмгузор бояд бошад.

Оиди ин масъала мо ба бисёр ҷойҳо муроҷиат намудем, лекин пайдо намудани додраси ин дард ба мо муяссар нашуд. Дар охир умед аз шумо, рӯзномаи дӯстдоштаамон «Овози тоҷик» дорем, ки шояд бо шарофату саъю кӯшиши шумо халқи кӯҳистони мо аз барномаҳои рангини телевизиони кишвари худ баҳравар гарданд.

Хулоса, мо умед ба имрӯзу фардо мебандем. Беҳуда нагуфтаанд, ки:

Аз ноумедиҳо басо умед аст,
Поёни шаби сиёҳ сафед аст.

Сайфулло БАДАЛОВ,
Шодмон ЮСУФОВ,
Айнулло ИСМАТОВ,
омӯзгорони мактаби миёнаи рақаи 46,
ноҳияи Узуни вилояти Сурхондарё.

Ўзбекистон аз нигоҳи дӯстони хориҷӣ

Ба Сафоратхонаи Ҷумҳурияти Ўзбекистон дар Ҷопон акси садоҳо ба маърӯзаи Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ислом Каримов дар иҷлосияи нӯҳуми Олий Маҷлис даъвати дуюм ҳамоно мерасанд.

Намояндагони мамлакати тулӯъи Офтоб бо самимияти калон фикру мулоҳизаҳои хешро доир ба маърӯзаи мазкури Президенти Ўзбекистон баён мекунанд. Ба фикри онҳо нуктаҳои дар маърӯза баёнгардида барои рушди Ўзбекистон дар ҳазосролаи нав ва қарор ёфтани он ҳамчун давлати мутараққии демократӣ аҳамияти муҳим касб мекунад. Президенти Ассотсиатсияи дӯстии «Ўзбекистон-Ҷопон», шореҳи намоёни сиёсӣ Нобухико Шима ҳангоми мулоқот дар Сафоратхонаи Ҷумҳурияти Ўзбекистон дар Токио фикру мулоҳизаҳои худро оиди маърӯзаи Президент Ислом Каримов баён карда, хеле муҳим будани онро барои рушду шукуфонии Ўзбекистон, нигоҳ доштани ба худ хоси миллӣ ва усулиятҳои рушди иқтисодии ҷумҳурият таъкид намуд.

Н.Шима диққату эътиборро ба возеҳу равшан будани самтҳои устувори демократиконӣ ва такмилдиҳии Ўзбекистон, ки дар маърӯза баён гардидаанд, ҷалб сохт. Ба фикри вай, дар раванди демократиконии ҷамъият ба фъолияти ташкилотҳои ғайридавлатӣ аҳамияти калон дода мешавад. Нуктаҳои сарвари Ўзбекистон оид ба масъалаи мазкур ба он дилпурӣ мебахшад, ки ҷумҳурият бо роҳи сохтмони ҷамъияти шаҳрвандӣ дилпурона пеш меравад.

Сиёсатшинос зикр намуд, ки дигаргунсозиҳои демократӣ на танҳо барои қарор ёфтани Ўзбекистон ҳамчун давлати мутараққӣ, балки баҳри таъмини муътадилӣ дар Осиёи Марказӣ ҳам муҳим аст. Чунки ҷумҳурият аз рӯи нерӯи сиёсӣ, иқтисодӣ, одамон ва фарҳангиву таърихӣ барҳақ мамлакати аз ҳама намоён дар минтақа ба ҳисоб меравад.

Мавқеи принсипиалии Ўзбекистон дар мубориза ба муқобили терроризми байналхалқӣ, махсусан баъди воқеаҳои 11 сентябри соли 2001 садоқатмандии И.А.Каримовро дар бобати ба рӯи об баровардани усулиятҳои асосии таъмини амният ва мӯътадилӣ дар ҷаҳон махсусан нишон медиҳад, қайд менамояд шореҳи сиёсӣ Н.Шима. Ба ҳамин муносибат вай Президентро дар ин бобат пурра ҷонибдорӣ мекунад, ки мутаассибии динӣ ва алоқаи он бо терроризми байналхалқӣ таҳдиди воқеӣ ба мӯътадилии минтақавӣ ва умумибашарӣ мебошад.

Дар хотима, Н.Шима хеле муҳим будани таҳким бахшидани равобитро байни Ҷопону Ўзбекистон—давлатҳое зикр менамояд, ки онҳоро мероси бои таърихӣ ва фарҳангии Роҳи бузурги абрешим муттаҳид сохтааст. Ба фикри ӯ, фарҳанги бои халқи ӯзбек, ҷавонони соҳибистеъдоди он, ҳамчунин муносибати самимонаи халқи ӯзбек нисбати Ҷопон гарави мустаҳкам шудани муносибатҳои дӯстона байни ду мамлакат дар оянда мегардад.

Бори навбатии инсонпарварӣ

Аз Олмон ба Ўзбекистон кӯмаки навбатии инсонпарварии тиббӣ роҳ пеш гирифт, ки онро идораи нигаҳдории тандурустии ноҳияи Миттеи Берлин пешкаш кардааст.

Бо кӯмаки Салиби Сурхи Олмон бори инсонпарварӣ ба унвони Ҷамъияти Ҳилоли Аҳмари Ўзбекистон фиристода шуд ва он барои азнавҷиҳозонии беморхонаи шаҳрии Бухоро ва бахши Маркази ҷумҳурии илмии ёрии таъҷилӣ дар шаҳри Қаршӣ таъин гардидааст.

Бор беш аз 25 тоннаву арзишаш 180 ҳазор евро буда, ба он маводҳои тиббиву санитарӣ ва таҷҳизот, катҳои тиббии ҳаракаткунанда барои ўтоқҳои интенсивӣ, ҳамчунин дигар мавод барои беморон шомил гардидаанд.

Ҳини бор кардану ба ҷумҳурият фиристодани кӯмак кормандони Сафоратхонаи Ҷумҳурияти Ўзбекистон дар ҶФО саҳм гирифтанд.

(ОИ «Ҷаҳон»).

Мусоҳибаи мо

Хуб шуд, ки зан ба давлат ёр шуд...

Раҳбарӣ барои мушоҳидон намедонам чӣ хел менамояду лекин барои иҷрокунанда албатта мубориза алайҳи муаммоҳои хурду бузург аст.Тасаввур кунед, ки қариб аз 140 ҳазор нафар аҳолии Косонсой бештар аз нисфаш занону духтаронанд. Маълум, ки дараҷаи муносибату фаҳмиш ва талаботи ҳар яки онҳо гуногун аст. Ба қавли мардум дили ҳар яки онҳоро ёфтан мебояд. Дилбардорӣ карда тавонистану бори зиндагиашонро сабук гардондан бошад, кори саҳл нест. Инак, сӯҳбати мо бо раиси кумитаи занон ва духтарони Косонсой **Тӯхтахон МАШАРИФОВА.**

—Бешубҳа, вазифаи кунунии шумо аз масъулияти ҷонишинии ҳоким сабук нест ва албатта гарониҳо дорад. Вақте ки шуморо ба ин вазифа тавсия менамуданд, наҳаросидед?

—Ростӣ, вақти таклиф шуданам ба ин мансаб андаке дудила будам. Аммо наздикон, ҳамкорон, онҳое, ки аз пеши назарашон фаъолияти қаблии ман мегузашт, таскинам доданд. Маслиҳатгаронам гуфтанд:«Ин вазифаро шумо накунед, кӣ мекунад? Модоме ки интихоб карданианд, ба шумо бовар мекардаанд...»

—Вақти бисёратон миёни мардум, банди иҷрои ин ё он супориш мегузарад. Ба ташвишҳои оилавӣ, корҳои рӯзгор ҳам фурсат меёбед?

—Дар ин боб маро шавҳарам Раҳимбердӣ Машарифов (ӯ як тан аз фидоиёни маорифи Косонсой аст) ҳартарафа дастгирӣ мекунад. Мондан гирад, фарзандонам Обидахон ва Абдуҷалил (яке муҳандису дигаре иқтисоддон) ҳамсарони ҳаётии онҳо—Маърифату Шоҳиста дар зиндагӣ болу пари моанд. Духтарам Мадина ҳам вақт ёфта, дастёрӣ карда меистад. Ҳар яки онҳо, ҳатто даҳ нафар набераҳои дӯстрӯям ҳам қувваву мадорам, илҳомбахши фаъолияти мананд.

—Шумо имрӯз киҳоро чун занони фидоӣ, пешбарандаи корҳои давлативу ҷамъиятӣ, машъалони истеҳсолоти Косонсой ном бурда метавонед?

—Бешак, дар ноҳия занону духтарони ҳамнафаси замон, пешсафи иҷтимоиёту иқтисодиёти Ватани мустақиламон зиёданд, ки мо имкони номбар кардани ҳамаи онҳоро надорем. Дар қатори беҳтарини беҳтаринҳо занони раҳбар Н.Носирова, Ш.Қамбарова, Ҷ.Эгамбердиева, М.Абдуваҳҳобова, М.Бобохонова, раисони ташкилоти ибтидоии занону духтарон Ҷ.Аҳмадалиева, О.Алимова, С.Муйдинова, Г.Аббосхӯҷаева, сарварони хоҷагиҳои фермерӣ К.Бобохонова, С.Одилова, тадбиркорон З.Шаропова, З.Ҳакимова, М.Қаландарова, ҳамшира З.Абдуллаева ва ғайраҳо ба забон меоянд.

—Умуман андешаатон нисбати зан-раҳбар?

—Дар ин бора шоир М.Турсунзода хуб ҷавобе гуфта:

Хуб шуд, ки зан ба давлат ёр шуд,
Мамлакат аз дасти зан гулзор шуд.

—Маълум, ки соли равон аз ҷониби сарвари мамлакат И.Каримов «Соли маҳаллаи обод» эълон шуд. Дар ин хусус чанд сухан мегуфтед...

—Соли маҳаллаи обод эълон гардидани соли ҷорӣ айни муддаост. Барои ҳар як шаҳрванд, пеш аз ҳама, барои занону духтаронамон ободӣ маҳаки зиндагист. Ба таври дигар гӯем, тозагии дарвозахонаву ҳавлӣ, кӯчаву гузарҳоямонро дида, ба арӯсони ҳамон хонадону маҳал баҳо ҳам медиҳем. Яъне, агар дар амалӣ намудани чорабиниҳои Соли маҳаллаи обод мо—занону духтарон байрақбардорӣ нанамоем, кӣ мекунад?

Имрӯзҳо дар ҳар як ҷамоаву маҳалҳои зисти шаҳрвандон вохӯриҳо, гуфтугузору сӯҳбатҳои самимона баргузор мегардад. Мурод аз ин тадбир аввалан тозагии муҳит бошад, сониян мубориза бар зидди серхарҷии маросимҳо, урфу одатҳои ба мо бегона, бидъатҳои ғайрирасмӣ мебошад. Дар ҳамкорӣ бо мактабу дигар муассисаҳои таълимӣ, коллеҷҳо дар мавзӯъҳои «Дин ва занон», «Маданияти либоспӯшӣ», «Зан ва ҳуқуқ», «Оила ва никоҳ», «Духтарон дар останаи ҳаёти мустақил» ва ғайраҳо сӯҳбатҳо ташкил менамоем. Ҳамин тавр чорабиниҳои шавқовари «Арӯси беҳтарин», «Хонадони намунавӣ», «Хушдоман», «Оё ҳуқуқатонро медонед?» ва ҳоказо дар ноҳия ҳукми анъанавиро гирифтааст. Албатта ҳамаи ин баҳри беш аз пеш ривоҷ ёфтани зиндагӣ хизмат мерасонад.

—Ба қарибӣ иди муборaки занону духтарон ва Наврӯзро истиқбол намудем.

—Ҳар як ид бо тантанаю шукӯҳи хоссае гузашт. Аз ин шояд хабардор бошед. Махсусан, ба ободу зебо гардидани маҳалҳо диққати махсус додем. Ниҳолҳои умедбахшро дар ҳар маҳалла шинондем. Шояд дар ояндаи наздик самар оварад!

Мусоҳиб: Дӯлтабой БӮТАЕВ,
ш.Косонсой.

Иди калони маънавият

Маҳз ба туфайли истиқлолият дар ҳаёти маънавии ноҳияи Чуст воқеаи хурсандиовар рӯй дод. Бо саъю кӯшиши олимони Хазинаи байналхалқии Имом ал - Бухорӣ маҷмӯаи «Маноқиби Мавлоно Лутфуллоҳ» аз чоп баромад. Муаллифи китоби мазкур яке аз шогирд ва халифаи Мавлоно Лутфуллоҳ Муҳаммад Муфтии Оҳангаронӣ буда, китоб бо алифбои арабиасос ба забони форсӣ - тоҷикӣ иншо шуда, дар бадали садсолаҳо дар китобхонаҳо ва дар дасти одамони бомаърифат маҳфуз буд. Як нусхаи ин китоб дар дасти маърифатпарвар Абдуллохон Тӯраи чустӣ ҳамчун мероси аҷдодон нигоҳ дошта шудааст. Онҳо китоби мазкурро ба забони ӯзбекӣ тарҷума кардаанд. Нависандаи хушсалиқаи чустӣ Ҳусайнхон Ориф матнҳоро аз забони Абдуллохон Тӯра навишта гирифта, дастхатро ба хазинаи байналхалқии Имом ал - Бухорӣ пешниҳод кард...

Гурӯҳи олимон таҳти сарварии раиси Хазинаи байналхалқии Имом ал - Бухорӣ, вакили Халқи Олий Маҷлиси Ўзбекистон, профессор Зоҳидилло Мунавваров барои ба чоп омода кардани китоб заҳмат кашиданд.

Маросими тақдимоти китоб дар ҳокимияти ноҳияи Чуст мутантан баргузор гардид.Нотиқон оиди таърихи ба табъ расидани китоб, аҳамияти он дар ҳаёти маънавиамон сухан гуфтанд.

Анвар МУРОДОВ.

Дар акс: *раиси Хазинаи байналхалқии Имом ал - Бухорӣ, вакили Халқи Олий Маҷлиси Ўзбекистон, профессор* ***Зоҳидилло Мунавваров*** *ҳини суханронӣ.*

Суратгир муаллиф.

Маҷмӯи кимёи «Шӯртан» яке аз корхонаи муқтадир на танҳо дар Осиёи Марказӣ, балки саросари ИДМ буда, ҳамтое надорад. Аҳли меҳнати он барои рушди саноат, умуман иқтисодиёти ҷумҳурият саҳми калон мегузоранд. Имрӯзҳо дар ин корхона, ки дар вилояти Қашқадарё ҷойгир аст, кулли тадбирҳо барои беҳдошти сифати маҳсулот, ба андозаҳои байналхалқӣ расондани он андешида мешаванд.

Дар суратҳо: 1. *Оператори корхона* ***Шӯҳрат Чориев. 2.*** *Коргари сехи қадоқкунии маҳсулот* ***Ҷамшед Неъматов*** *дар сари кор.*

Аксбардор:
Рашид СОДИҚЗОДА.

Муҳоҷиршавии мастчоҳиёни навободӣ

Деҳаи Навобод дар қаламрави хоҷагии ширкатии «Мустақил Ўзбекистон»-и ноҳияи Бӯкаи вилояти Тошканд, тақрибан 2-3 км. дуртар аз шоҳроҳи Тошканд—Бекобод мебошад. Дар даромадгоҳи деҳа аз ду тарафи роҳи асфалтпӯш дарахтони тут саф оростаанд ва мисли одамоне, ки дар маросими тӯю маъракаҳо дар дами дарвоза истода, меҳмононро пешвоз мегиранд ҳар як шахси ба ин сӯ раҳсипорро гӯё пешвоз мекарданд. Ҳамин ки аз байни дарахтони тут гузаштед, чашмонатон ба лавҳаи тунукагие меафтад, ки дар ду сутуни бетонӣ овезон аст ва дар он «NOYOBOD» навишта шудааст (саҳван ба ҷои «нав» «нов» навишта шудааст). Бори аввал ба ин сӯ раҳсипор бошед ҳам, пай мебаред, ки вориди деҳаи «Навобод» шудаед. Деҳи асвалтпӯш аз мобайни деҳа гузашта, ба маркази хоҷагӣ меравад. Деҳа аз ду маҳалла Валғонд ва Истошон иборат аст. Номи ин маҳаллаҳо аз номи деҳаҳои Валғонд ва Истошони ноҳияи кӯҳистони Мастчоҳи вилояти Суғди Тоҷикистон, ки Ватани бобоии навободиён мебошад, гирифта шудаанд. Ин деҳаи сабзу хуррам бо табиати дилкушову боду ҳавои форами худ ҳар як меҳмони ба ин ҷо ташриф овардаро ром мекунад. Махсусан, мардуми он бисёр меҳнаткаш буда, дар меҳмондориву меҳмоннавозӣ ҳамто надоранд.

Шодравон устод Лоиқ Шералӣ вақте ки меҳмони мастчоҳиён мешавад, аз меҳмондориву меҳмоннавозии онҳо дар ҳайрат мемонад. Ва бахшида ба мастчоҳиён ғазале иншо мекунад. Дар ғазалаш, аз ҷумла чунин овардааст:

...Пеши пои меҳмони хуб худро мекушад,
Пойандозе ба пеш аз пардаи дил мекашад,
Сад ҳазорон бор мемирад ба пои меҳмон,
Лек бинӣ зиндатар аз ӯ набошад дар ҷаҳон.

Дар табиат ҳеҷ як ҳодисаву воқиа бе ягон сабаб ба вуқӯъ намепайвандад. Аз Тоҷикистон ба сарзамини Ўзбекистон муҳоҷир шуда омадани мастчоҳиён низ бесабаб набуд.

Бояд гуфт, ки навободиён пеш аз он ки ба ин ҷо муҳоҷир шуда омаданд, 5-6 сол дар ноҳияи Нави Мастчоҳ (дашти Дилварзин) зиндагӣ кардаанд. Воқеа ин тавр сурат гирифта буд. 9 январи соли 1952 мувофиқи фармони Шӯрои Вазирони ИҶШС ва бо қарори Шӯрои Олии Ўзбекистон 56.3 ҳазор гектар замини дашти Дилварзин ба Тоҷикистон дода шуд. Барои обод кардани заминҳои бекорхобида як қисми мардуми ноҳияи кӯҳистони Мастчоҳ ба дашти Дилварзин кӯчиданд, ки дар қатори онҳо бошандагони деҳаҳои Валғонд ва Истошони Мастчоҳ низ буданд. Баъди 5-6 соли дар ноҳияи нав зиндагӣ кардан Валғонзиҳо ва Истошониҳо ба колхози «ХХ партсъезди» (ҳоло хоҷагии ширкатии «Мустақил Ўзбекистон»)-и ноҳияи Бӯкаи вилояти Тошканд кӯчида омаданд.

Сӯфиев Қудрат-бобо, ки дар муҳоҷиршавии мастчоҳиёни навободӣ яке аз ташаббускорони асосӣ буданд, ҳамон солҳоро ёдовар мешаванд:

—Баъди 4-5 соли ба Дилварзин омаданамон заминҳои соҳили чапи канали «Тоҷикистони советӣ» (канал соли 1955 аз тарафи институти «Средазгипроводхлопок»-и Тошканд таҳти роҳбарии Г.К.Сребренникова сохта шуда буд), ки аз сатҳи канал хеле пастанд заҳ шуданд. Дар натиҷа таҳкурсии хонаҳо кафидан гирифтанд. Аз заминҳои назди ҳавлиҳо об баромада ҷорӣ мешуд. Аҳволи мардум рӯз аз рӯз мушкил мешуд. Гарчанде ки хонаи ман дар соҳили рости канал буд, аз аҳволи вазнини ҳамдеҳагон ва хешу таборе, ки дар соҳили чапи канал мезистанд, ба ташвиш афтодам.

Ҳамон вақт ман дар редаксияи ноҳиявӣ кор мекардам. Аз номи халқ ба назди раиси хоҷагӣ Раҷаб Хидиров рафта илтимос кардам, ки ба мардум ёрӣ расонад. Заҳбурҳо кофта заминҳои заҳшударо хушконад ё мардумро ба дигар ҷой кӯчонад. Раиси хоҷагӣ бисёр баҳонаҳоро пеш гузошта аз ёрӣ додан ба он мардум сар тофт.

Баъд аз ин ба назди котиби аввали комитети ноҳиявӣ Беҳиров Солеҳҷон рафтам. Умед доштам, ки он шахс ин мушкилотро албатта ҳал мекунад. Аммо дар он ҷо низ «Ба куҷое, ки мекӯчед, кӯчидан гиред» гӯён ба мо эътиборе надоданд.

Пас аз ин бо куҳансолони деҳа маслиҳат карда қарор додем, ки аз ин ҷо мекӯчем.

Тобистони соли 1962 ман бо иштирокчии ҷанг Наврӯзов Наврӯз ба собиқ колхози «ХХ партсъезд»-и ноҳияи Бӯка омадем, то ки ягон ҷои мувофиқе ёфта мардумро кӯчонем. Иттифоқо собиқ раиси колхоз Мирзоаҳмад Ҳайитбоев аз мақсади мо огоҳ шуд. Ӯ ба мо ҷои ҳозираи деҳаро нишон дода таклиф намуд, ки мардумро ба ҳамин ҷо кӯчонда биёрем ва дар ҳамин колхоз кор кунем, чунки қувваи корӣ дар колхоз кам буд.

Заминҳои ин ҷо қариб, ки нокорам буданд. Баҳорон ба ин ҷо деҳқонони Тошкандию намангонӣ омада зироаткорӣ мекарданд. Каму беш пахта низ кишт карда мешуд. Ин сарзамин ба мо маъқул шуд ва мо қарор додем, ки ба ҳамин ҷо кӯчида меоем.

Таклифи моро барои ба ин ҷо кӯчида омадан котиби аввали комитети партиявии ноҳияи Бӯка Турғун Раҷабов бисёр хуш қабул кард. Вай барои овардани бору банд якчанд мошини боркашро ихтиёри мо дод.

Моҳи сентябри ҳамон сол 11 хонаводаро кӯчонда овардем. Боқимондаҳоро моҳи марти соли 1963 кӯчонда овардем.

Баъди ин роҳбарони ноҳияи Мастчоҳ бисёр кӯшиш карданд, ки мардуми муҳоҷиршударо баргардонда баранд. Чандин маротиба омада ба мардум зорию тавалло кардаанд, ки баргарданд. Ҳатто ваъда додаанд, ки дар дигар ҷой ба онҳо хонаву дар сохта медиҳанд. Аммо ягон кас баргашта нарафт.

Баҳори ҳамон сол мастчоҳиёни дар меҳнат обутобёфта 4 бригадаи пахтакорӣ ташкил карда ба кишту кори заминҳои бекорхобида шурӯъ карданд. Ба бригадаҳои пахтакорӣ Наврӯз, Файзхӯҷа, Давлат ва худи Қудрат-бобои ташаббускор сарварӣ мекарданд. Дар як муддати кӯтоҳ заминҳои бекорхобида ба майдонҳои пахтазор табдил ёфтанд. Тобистон бригадаи сохтмонӣ бо роҳбарии устои бинокор Раҳимбеков Намоз чандин хонаҳои истиқоматӣ сохта ба навободиён супориданд. Муҳоҷирони мастчоҳӣ, ки аксарият ба ҷои хона барои худ заминканҳо кофта мезистанд, соҳиби хонаву дар шуданд.

Тирамоҳи ҳамон сол сохтмони мактаб сар шуд, ки то соли 1964 пурра ба истифода дода шуд. Омӯзгорон Хоналиев Байрамалӣ, Муҳаммадиев Рӯзибой, Қурбонов Расонқул ва чанде дигарон аз гирду атроф омада ба кӯдакони деҳа сабақ медоданд. Оҳиста-оҳиста ҷавонони навободӣ низ соҳиби маълумоти олии омӯзгорӣ шуда дар мактаби деҳа ҳамчун омӯзгор фаъолият сар мекарданд. Имрӯз дар мактаби деҳа 43 нафар омӯзгорони соҳиби маълумоти оливу олии нопурра ба хонандагон аз фанҳои гуногун сабақ медиҳанд, ки 39 нафарашон навободиянд.

Инак, аз он рӯзе ки валғондиҳо ва истошониҳои Мастчоҳ ба ин сарзамин муҳоҷир шуда омадаанд, 40 сол пур мешавад. Деҳқонони навободӣ, ки 5-6 сол дар ноҳияи нави Мастчоҳ (дашти Дилварзин) пахтакорӣ карда буданд, дар ин ҷо маҳорати пахтакории худро сайқал дода, соҳиби таҷрибаи бой гаштаанд. Ҳар сол дар миқёси хоҷагӣ яке аз аввалинҳо шуда нақшаи пахтасупориро иҷро менамоянд. Дар омади гап ҳаминро низ бояд гуфт, ки соли 1985 бригадаи пахтакории 7, ки ба он деҳқони асил Мансуров Сафар роҳбарӣ мекард, дар миқёси вилоят нақшаи пахтасупориро аз рӯи ӯҳдадории 40 сентнера аввалин шуда иҷро карда буд. Ба ин муносибат Мансуров Сафар ба гирифтани мошини сабукрави «Волга ГАЗ-24», ки он вақт на ба ҳар кас муяссар мешуд, сазовор гардида буд. Ба муносибати 10-умин солгарди истиқлолияти Ўзбекистон, яке аз деҳқонони пешқадами деҳа Холов Хол ба гирифтани нишони хотиравии «Ўзбекистон республикасининг мустақиллигини 10 йиллиги учун» сазовор дониста шуд, ки ин ҳам аз меҳнатдӯстии навободиён шаҳодат медиҳад.

Пас аз соҳибистиқлол шудани кишварамон кишту кори ғалла низ ривоҷ дода шуд, ки дар ин бобат ҳам деҳқонони навободӣ пешсафиро аз даст надоданд.

Соли гузашта деҳқонони навободӣ ба 425,5 гектар пахтаю ба 299 гектар замин ғалла кишт карда, ба хирмани давлат 1080 тонна пахта ва 1115,5 тонна ғалла супориданд. Соли ҷорӣ бошад, ба номусоидии боду ҳаво нигоҳ накарда аз 350 гектар майдони ғаллазор ба хирмани давлат 1356 тонна ғалла супориданд. Деҳқонони навободӣ азм кардаанд, ки имсол ҳам нақшаи пахтасупориро яке аз аввалинҳо шуда иҷро менамоянд.

Дар деҳа зиёда аз 2100 нафар аҳолӣ истиқомат мекунад, ки қариб 700 нафари онҳоро хонандагони мактаб ташкил медиҳанд. Таълим дар мактаби деҳа пурра ба забони тоҷикӣ дода мешавад. Мактаби деҳа соли 1964 аз 8 синфхона иборат буд. Соли 1975 ба он 4 синфхона ва соли 1986 боз 6 синфхонаи дигар илова карда шуд. Соли гузашта бо ташаббуси ҳокими ноҳияи Бӯка Ҷӯрабой Миролимов мактаб пурра таъмир карда шуда боз як синфхона илова гардид.

Дар солҳои охири ҳокимияти Шӯравӣ сохтмони мактаби нави дуошёна ба нақша гирифта шуда буд. Ҳатто таҳкурсии онро сохта як қисмашро девор ҳам карда буданд. Аммо бо баъзе сабабҳо сохтмони он хобонда шуд. Навободиён умедворанд, ки дарояндаҳои наздик сохтмони он дубора ба роҳ монда мешаваду онҳо соҳиби мактаби нави замонавӣ мегарданд.

Ҳаминро низ гуфтан ҷоиз аст, ки таи 11 соли истиқлолияти навободиён чандин хоҷагиҳои фермерӣ аз қабили «Комрон», «Наёб», «Муаллимой», «Азизмаҳмад», «Фурқат», «Мансур», «Шосаид» ташкил намудаанд. Онҳо ҳар сол ба давлат садҳо тонна пахта, ғалла, пиёз ва дигар маҳсулот месупоранд.

Ба деҳаи Навобод ҳофизони номдори Тоҷикистон Хосият Ортиқова, Афзалшоҳ Шодиев, Муродбек Насриддинов, Қобилбек Зарифов ва шодравон Рустамбек Ботуров бо сафарҳои ҳунарии худ меҳмон шудаанд. Навободиён ба дидори шоҳсутуни санъати тоҷик ҳоҷӣ Ҷӯрабек Муродов низ мушарраф гардидаанд. 10 сентябри соли 2000 устод Ҷӯрабек Муродов меҳмони Навобод буданд. Ин сана дар таърихи деҳа фаромӯшнашаванда хоҳад шуд.

Журналисти ширинсухан барандаи барномаҳои «Меҳрангез»-у «Рангинкамон» Шарофат Эрматова низ бо гурӯҳи эҷодии худ меҳмони Навобод шуда барнома таҳия кардааст.

Анварбек САНГИНОВ,
деҳаи Навободи ноҳияи Бӯка.

Ба пешвози 667-умин солгарди Амир Темур

Амир Темур. Ҳаёти баъд аз марг

(Давомаш. Аввалаш дар шумораҳои гузашта.)

Таърихи мухтасар

(Ё фавоиди ду умр)

Ин ҷо, иҷмолан, аз таваллуд то сари қудрат омадан ва ба юришҳо рафтани Амир, ҳукмронони собиқ ба кӯтоҳӣ ёд шудаанд ва ин ҳама ҷанбаи таърихӣ дошта аз китоби мӯътабаре аз қисмати «муқаддима» покнавис шуд. (Тафсилоти ин китоб дар охири мақола зикр хоҳад ёфт.—М.О.)

...Ҳар кас ин таърих хонад, ё донад, фавоиди ду умр ёфта бошад. Яке миқдори умри худ, дигар-умри гузаштагон аз подшоҳони мозӣ. Маълум мешавад, ки нек буданд, ё бад. Дигар аз ин сухан пайдост, ки умури салтанат ва дунёи осӣ бевафост, ки гуфтаанд:

Дунё ба мисоли
як работи дудараст,
Ҳар рӯз дар ин сароча
қавме дигар аст.

Вақте ки Соҳибқирон Амир Темури Курагон дар таърихи 735, дар вақти Баёнқулихон, дар замони Ҳазрати Шайхул-ислом, яъне, Шайх Сайфуддин аз модар таваллуд кард, духтари Садр-ул-шариа-Нигина-хотун аз модари сабаби ӯро меҳнатҳо расида, баъд аз ранҷи бисёр падараш ӯро бурд аз он ҷо: Дар Бухоро омад, ба хидмати Баёнқулихон. Баъд аз он Тӯқтемурхони чатта омад. Баъд аз он Бароқхон ибни Баёнқулихон гурехт. Амир Темур ба имдоди Ҳазрати Шоҳи Нақшбанд рафта аз дасти Шоҳмансур, ки аз Оли Музаффар буд, Бароқхонро дар ҷоҳ андохта буд. Бароқхон дар банди Чак-чаки бузғолахона қасди қатли Соҳибқирон кард. Соҳибқирон ба Машҳад, назди Шоҳшуҷоъи кирмонӣ рафт. Баъд аз он, маа(бо-М.О.) фарзандаш Мирзо Ҷаҳонгир омада Қаршиpо гирифт. Мирзо Ҷаҳонгирро дар Балх Бароқхон қатл кард, Соҳибқирон рафта ӯро ба қатл расонд. Соли 771 ба тахт ҷулус кард. Баъд аз он, ба Хоразм рафта, Хусайн Сӯфиро гирифт. Баъд аз он, ба Хуросон савор шуд, то Шерозро гирифт. Оли Музаффарро аз по андохт. Аз он ҷо баргашт. Бар дашти Қипчоқ лашкари ӯзбакро то Курумдара пеш андохт. Мирзо Шоҳрух валади Соҳибқирон Тӯхтамишхонро қатл кард. Аз он ҷо ба мулки урус рафта мусаххар карда, баъд аз он ба Ҳиндустон рафт. Аз он ҷо боз ба Хуросон ва Ироқ рафта ӯро гирифт. Фарзандаш Мироншоҳро дар он ҷо ҳоким монд. Мирзои мазкур дар Карбало ба дасти Султон Аҳмади Ҷалоир кушта шуд.

Тамоми Мозандарон ва Гурҷистонро гирифт. Шому Ҳалаб ва Димишқро гирифт. Бар сари қайсари Рум рафт. Аз дасти Элдеруми Боязид Румро гирифт. Мирзо Улуғбек ибни Шоҳрух ба Мағриб рафта хутба ба номи Амир хонд. Баъд аз он соли 837 Самарқанд омад, ҷамеъи фарзандонро ба вилоятҳо фиристод. Валадони Мироншоҳро, Мирзо Умарро ба Бағдод ва Ироқ фиристод. Мирзо Халил валади Мироншоҳро нигоҳ дошт. Мирзо Шоҳрухро ба Ҳирот фиристод. Аммо Мирзо Пирмуҳаммад ибни Мирзо Ҷаҳонгир волии Андхӯ кард, ба Қандаҳор гузошт. Худ ба ҷониби вилоят омад. Дар мавзеъи Утрор ба ҳукми Кирдикор аз дори фано ба дори бақо рехлат намуд. Ҳафтоду ду солу як моҳу ҳаждаҳ рӯз умр ёфта буд. Сивушаш сол подшоҳӣ карда буд. Завҷааш Сароймулкхонум мурдаи Амирро ба Самарқанд бурда дафн кард.

Баъд аз дафни Соҳибқирон Мирзо Халилро бар тахти Самарқанд нишонданд. Баъд аз он Мирзо Шоҳрух омад. Мирзо Халилро аз подшоҳӣ узул кард, худ подшоҳ шуд. 40 сол подшоҳӣ кард. Баъд аз Мирзо Шоҳрух Мирзо Абулқосим подшоҳ шуд. Ва 12 сол подшоҳӣ кард. Мирзо Саид ибни Мирзо Султонмуҳаммад ибни Мирзо Ҷаҳонгир ибни Амир Темур ба имдоди Хоҷа Абдулло Аҳрорӣ подшоҳ шуда, 23 сол подшоҳӣ кард. Ба дасти равофиз(1) кушта шуд. Баъд аз он навбати подшоҳии Султон Ҳусайн Мирзо расид. (Султон Ҳусайн ибни Мирзо Мансур ибни Мирзо Бойқаро ибни Мирзо Умар Шайх ибни Амир Темур), ӯ 38 сол подшоҳӣ кард.

Баъд аз он Мирзо Бобур подшоҳ шуд. Хуллас, ин ки муддати 130 сол подшоҳӣ ба авлоди Соҳибқирон буд. Дар таърихи нӯҳсад, аз ҳиҷрати Расул (а) Шоҳ Исмоили қизилбош хурӯҷ кард, Ироқро гирифт. Дар 904 Шайбонӣ хурӯҷ кард аз авлодони Амир Темур мулкро гирифт. Бобур-подшоҳ ба Ҳиндустон рафт. Подшоҳон ба маротиб ба Амир Темур мерасанд. Аммо Шайбонихон ба дасти Шоҳ Исмоили қизилбош дар Марв кушта шуд. 12 сол подшоҳӣ кард ва баъд аз он Убайдуллохон-бародарзодаи Шайбонихон ба имдоди Мири Араб мулкро гирифт. Баъди қатли Шайбонӣ сӣ сол безобита монд мулк. Убайдуллохон 7 сол подшоҳӣ кард ва боз муддати сӣ соли дигар—ҳар як тӯраи ӯзбек хутба ба номи худ мехонд. Баъд аз он Абдулло аз Кармина хурӯҷ кард, ба имдоди Хоҷа Калон, Хоҷа Саъдуддини Ҷӯйборӣ 34 сол подшоҳӣ кард. Иморатҳои хуб дар ҷӯлҳо монд. Ба Аббосшоҳи эронӣ ҷангҳо кард. Чун вақти ӯ расид, Абдулмӯъминхон, ки фарзанди худаш буд, Абдуллохонро заҳр дод. Баъд аз вафоти падараш 6 моҳ подшоҳӣ кард. Муҳаммад Қиличхон ӯро дар Зомин қатл кард. Чунончи, гуфтаанд, байт:

Падаркуш подшоҳиро
нашояд,
Агар шояд ба шаш моҳаш
напояд.

Баъд аз он Ҷонихон, баъди ӯ—Боқимуҳаммадхон (5 сол), сипас—Валимуҳаммадхон (4 сол), сонӣ— Имомқулихон ибни Ёрмуҳаммадхон 38 сол подшоҳӣ кард. Дар таърихи 1053 Надирмуҳаммадхон омад, Имомқулихон мулкро ба бародараш дода худ Балх рафт. Дар таърихи 1055 Абдулазизхонро Боқибии юз дар мавзеъи Пискат тӯра кард. Дар 1090 Абдулазизхон Балх рафт. Субҳонқулихон аз вилояти Балх омада 18 сол подшоҳӣ кард. Дар соли 1114 вафот кард. Баъд, фарзанди ӯ—Убайдуллохон 9 сол подшоҳӣ кард. Оқибат он шаҳриёрро мулозимон ба дараҷаи шаҳодат расониданд. Дар таърихи 1122 Абулфайзхон дар тахти Бухоро қарор гирифт, 38 сол ҳукм ронд. Дар вақти ӯ фуқаро зиёда дар осойиш буданд. Он подшоҳро Раҳим Атолиқи манғит ба дараҷаи шаҳодат расонид. Баъд аз он, Абдулмӯъминхон писари ӯро подшоҳ кард, ӯро ҳам фармуд, ки дар ҷоҳ партофтанд. Як бародари ӯро ҳам кушт. Баъд аз он Убайдуллохон, ки аз авлодони султонон буд, ӯро подшоҳ кард. Он ҷавонро ҳам шаҳид кард. Баъд аз он худи ӯ бар тахти подшоҳӣ нишаст.

Дунё ба вай ҳам вафо накард. Баъд аз он, чу Дониёлбӣ Атолиқ аъми Раҳимхон буд, Абулғозихонро подшоҳ кард. Аммо вилоят дар фармони худи ӯ буд. Баъд аз он Шоҳмуродбӣ—писари ӯ, амир шуд. Тамоми бадаҳдонро барҳам зад. Масҷидҳо, мадрасаҳо обод кард.

Дар вақти Шоҳмуродби, дар таърихи 1207 буд, ки ин нусха тартиб ёфт. Ва баъди ин таъкид мешавад, ки нусхаи аслӣ, ки аз рӯи вай ин китоб навишта шудааст, «вал-таммад-аълам».

М.ОТАХОНЗОДА.
(Давом дорад).

Мавзӯи муҳими рӯз

«Ба бесару сомониҳо зудтар хотима диҳем»

— мегӯяд сардори Сарраёсати замин ва захираҳои вилояти Сурхондарё Абдулло Ашӯров.

Солҳои охир дар ноҳияи Сурхондарё аз замини зархези он ҳосили дилхоҳ рӯёнда намешавад. Дар хоҷагиҳо барои пешгирии эрозияи замин ва ба истифодаи самараноки он аҳамият намедиҳанд. Аз ин ҷост, ки чанд сол боз дар воҳаи Сурхон планҳои пахта, ғалла ва маҳсулоти полизӣ иҷро намешаванд. Махсусан дар навоиҳои Музработ, Шеробод, Қизириқ, Бандихон, Қумқӯрғон бо айби сарони хоҷагиву масъулони шӯъбаи агросаноатӣ заминҳои корам дар натиҷаи хунукназарӣ, ба шӯразору қамишзор табдил ёфтааст, ки аз ин гуна заминҳо ҳосил гирифтан душвор аст.

Паёмнигори мо чанде пеш бо сарвари сарраёсати замин ва захираҳои вилояти Сурхондарё А. Ф. Ашӯров мусоҳиб гашта оиди муаммоҳои дар боло ишора гашта ва роҳҳоиислоҳи он сӯҳбат дошт: инак, фишурдаи он сӯҳбат.

— Абдулло ака, солҳои охир дар воҳаи Сурхон кишоварзон аз замин ҳосили дилхоҳ рӯёнда наметавонанд. Сабаби ин муамморо шумо ҳамчун мутахассиси ин соҳа дар чӣ мебинед?

— Воқеан ҳам солҳои охир кишоварзони вилоят аз замин ҳосили дилхоҳ ба даст намеоранд. Ин сабабҳои зиёде дорад. Чуноне ки кормандони сарраёсати замин ва ресурсҳои вилояти Сурхондарё ба ҳисоб гирифта таҳлил намуданд, дар вилояти мо аз замин оқилона истифода намекунанд. Дигар ин ки дар ноҳияҳои Шеробод, Музработ, Бандихон, Қизириқ бо сабаби кӯркӯрона ба замин муносибат намудан, як қисми заминҳои обӣ беҳосил шудааст. Бо айби роҳбари хоҷагиҳо ва масъулони шӯъбаҳои агросаноатӣ ҷӯй ва заҳбурҳо дар вақташ тоза карда намешаванд. Дар натиҷа, каналу заҳбурҳо бо лойқа пур шуда қамишзор гаштаанд. Заминҳои корамро заҳ зер кардааст. Аз ин хел заминҳо чӣ гуна метавон ҳосил умедвор шуд? Дигар ин ки солҳои 1980 - 90 12799 гектар заминҳои нотайёр, тахту ҳамворнашуда ҷӯву заҳбур канда нашуда ба ҳисоби заминҳои корам дохил карда шудааст, вале дар асл дар ин заминҳо ҳосил гирифтан имкон надорад. Пас худатон бофаросат қазоват кунед, ки дар вилояти мо чӣ гуна планҳои пахта, ғалла ва зироатҳо иҷро шавад?

Қобили қайд аст, ки дар бораи ин бесамониҳо ба ҳокими вилоят Тошмирзо Қодиров маълумот муфассал додем. Пас аз ин ҳокими вилоят дар ин бора ба вазорати кишоварзии ҷумҳурӣ ва девони Вазирон маълумот доданд. Аз вилояти Бухоро олимон ва мутахассисон омада вазъиятро дида ба маълумотҳои кормандони мо бовар намуданд.

Пӯшида нест, ки дар вилояти мо ба толону тороҷи замин роҳ доданд. Соли 2002 - ум кормандони сарраёсати мо 312 тафтишҳо гузарониданд, 313 шахсони мансабдор ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида аз он ҷумла аз 277 нафари онҳо ҷарима ситонида шуд. Ҳамин тариқ 348481 сӯм барои ноқонунӣ аз замин истифода намудан ҷарима аниқ намуда ба маъмурияти идораи қонуншиносон пешниҳод шуд. Шумо шояд гумон кунед, ки агар сарраёсати замин ва ресурсҳо бо чунин тартиб кор кунанд, ба қонуншиканиҳо дар як муддати кӯтоҳ хотима дода мешавад. Сад афсӯс, ки ин тавр нест. Дар бисёр хоҷагиҳо ба ҷои пахтаву ғалла зироатҳои полизӣ кошта мешаванд. Чӣ мегӯед, ки заминро баъзе роҳбарон, фермерҳо ба пул мефурӯшанд. Чунин бесарусомониҳо махсусан дар ноҳияҳои Бандихон, Қизириқ, Шеробод, Музработ хеле зиёданд. Аз ҳама аламовараш дар он аст, ки 6840 гектар боғи мавҷуд набударо дар вилоят, то ба ҳол ҳосил медиҳад гӯён ба идораҳои болоӣ ҳисобот медоданд. Ҳамаи ин камбудиҳо, ки ҷиноятанд, аз тарафи кормандони идораи мо аниқ карда шуд. Рости гап, ман солҳои зиёд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва чанд сол дар ноҳияи Сариосиё дар ин соҳа кор карда ин қадар бесару сомониҳоро надида будам. Акнун худатон хулоса бароред, ки бо чунин бесару сомониҳо плани пахта, ғалла ва зироатҳои полизӣ дар вилояти мо чӣ гуна иҷро гарданд?

— Абдулло Файзуллоевич сабаби асосии чунин бесару сомониҳоро оиди истифодаи замин дар чӣ мебинед?

— Сар задани чунин камбудиҳо ба гумони ман он аст, ки замин соҳиби аниқ надорад: Чанд сол қабл аз ин Кодекси замин интишор гашт. Онро ҳар як мутахассиси соҳаи кишоварзӣ ва дигар шаҳрвандон бояд донанд. Барои ташкили хоҷагиҳои фермерӣ роҳи васеъ кушода шуд. Кормандони сарраёсати замин ва ресурсҳои вилоят барои ташкили хоҷагиҳои фермерӣ «Истиқбол» - и ноҳияи Шеробод, «Хӯҷаипок» - и ноҳияи Бандихон, А. Икромови ноҳияи Музработ, Г. Ниёзови ноҳияи Шӯрчӣ саҳм гирифт. Дар ин хоҷагиҳо ҳамаи заминҳо ба нақша гирифта ба фермерҳо тақсим карда шуданд. Акнун ҳар сол хоҷагиҳои фермерӣ дар замини мавҷуда киштy кор мекунанд. Барои ҳосили фаровон рӯёндан ҷидду ҷаҳд мекунанд, яъне замин ба дасти соҳиби худ расид. Минбаъд барои заминро ба соҳибаш супоридан бояд зудтар хоҷагиҳоро ба хоҷагиҳои фермерӣ табдил диҳем. Дар ин сурат чунин бесару сомониҳо рух нахоҳанд дод.

— Мӯҳтарам раис, чуноне ки дар боло ишора кардед дар ноҳияҳои Музработ, Шеробод, Қизириқ, Бандихон, Ангор заминҳои зиёде бо айби роҳбарони ин ноҳияҳо ба шӯрзор табдил ёфтанд. Барои ба ҳолати аввалӣ овардани ин заминҳо чӣ чораву тадбирҳо андешида мешаванд?

— Дар натиҷаи тоза накардани ҷӯю заҳбурҳо дар ноҳияи Шеробод 2410,0 дар ноҳияи Бандихон 80,00 гектар, Ҷарқӯрғон 300,0 гектар заминҳоро шӯр зер кардаанд. Дар ин бора ба Девони Вазирон маълум карда шудааст. Дар ҳамаи ноҳияҳои номбаршуда барои тоза кардани ҷӯву заҳбурҳо корҳои амалӣ пеш бурда мешаванд. Заминҳоро бо об шуста тоза мекунанд. Хулоса, барои дубора ба кор даровардани ин заминҳо маблағи зиёд, кӯшишу ғайрати дучанд лозим аст.

Чуноне ки дар урфият мегӯянд замин модар аст. Замин моро мехӯронад, мепӯшонад. Аз ин хотир барои истифодаи самараноки он кӯшишу ғайрат мебояд.

Мусоҳиб: Нуралии РАҶАБ,
паёмнигори «Овози тоҷик»
дар вилояти Сурхондарё.

Аз ганҷинаи дастнависҳои нодир

Хоҷа Бадри Чочӣ

Мунириддин Абу аш- Шараф ал-Ҳусейн ибни Абу Алӣ ал-Бухорӣ аз донишмандони қарни XIX милодӣ буда, дар дарбори Амир Умархон (Хӯқанд) соҳиби мансаб ва дар тазкираву таворихнигорӣ чирадаст будааст. Мавсуф дар ҷилди дуввуми китобаш «Марсад-ут-тасонийф» («Расадхонаи таснифот»), ки дар китобхонаи пажӯҳишгоҳи ховаршиносӣ ФУ Ӯзбекистон нусхаи хаттии нодири он (бо шумораи 238) маҳфуз аст, дар бораи бузургоне чун Анварӣ, Саноӣ, Байҳақӣ, Ҳасани Ғазнавӣ, Азрақӣ, Асируддин, Фаррухӣ, Масъуди Салмон, Хоҷа Бадри Чочӣ, Саъдӣ, Ҳасани Деҳлавӣ, Замонӣ, Бобо Фиғонӣ, Шаҳдӣ ва шуарову фузулои дарбори Амир Умархон ахбори ҷолибе меоварад. Минҷумла, дар бораи Бадри Чочӣ мефармояд:

«Махфӣ намонад, ки Хоҷа Бадри Чочӣ ё Шошӣ ё Шошкандӣ дар Шош ба сар буда аз донишмандони маъруфи замони Хоҷа Баҳоуддини Нақшбанд аст. Мавлоно Давлатшоҳи Самарқандӣ дар «Тазкират-уш-шуаро»-и худ роҷеъ ба Малик-уш-шуаро Хоҷа Бадри Чочӣ чунин фармуда, ки Бадр (наввара-л-лоҳу марқадаҳу-турбаташро худо пурнур гардонад!) марди аҳл буда ва ба рӯзгори Хоҷа Баҳоуддин соҳиби девон. Ба Исфаҳон афтода ва замоне шогирди Хоҷа Маҷдуддин Ҳамгари Форсӣ будааст ва қасидаи Абу-л-Фатҳи Бустиро аз арабӣ ба форсӣ ба назм тарҷума карда, бисёр мустаъиддона гуфта. Ва дар аҳкоми ихтилоҷи аъзо (тибб) нусхаи манзумае дорад ва ашъори пурсаноеъ бисёр мегӯяд (Нусхаи хаттии шум. 238, саҳ. 127 китобхонаи Институти Ховаршиносӣ).

Дар идомаи суханаш Давлатшоҳи Самарқандӣ иттилои ҷолиберо пиромуни қасидаи дигари Хоҷа Бадри Чочӣ дар мадҳи Хоҷа Баҳоуддин Нақшбанд меорад ва пораe аз он қасидаро менигорад:

Кӣ кард кори карам мардвор дар олам?
Кӣ кард асоси макарим муҷаҳҳаду муҳкам?
Имоди оламу одилсавори соиди мулк,
Асоси торуми ислом ва сарвари олам.
Малакулувву Аторудулуму меҳрато,
Самокрумҳу Асадҳаммову ҳилолалам,
Сурури аҳли маҳомид, ҳалоки умри аду,
Сари мулуку дилороми мулку асли ҳикам.
Каломи ӯ ҳама сеҳри ҳалол дар ҳар ҳол,
Муроди ӯ ҳама иътои мол дар ҳар дам.
Дили мутаҳҳари ӯ ҳамдами Калому Улум,
Дами мукаррари ӯ мавриди салоҳи умам.
Ҳам Адҳами дили ӯ Дори Адлро меъмор,
Ҳам ӯву ҳам дами ӯ дарди мулкро марҳам.

Мунируддин теъдоди абёти Хоҷа Бадри Чочиро панҷ ҳазору панҷсаду анде шумор карда ва ашъорашро сеҳршиор хондааст:

Эй масти бодаи ишқ дар маҷлиси маҷозӣ,
То кай кунӣ ба ғафлат бо зулфи ёр бозӣ.
Чанд аз қаду узораш шамшоду лола чинӣ,
Чанд аз даҳону чашмаш бодому писта созӣ.
З-он чашм гир ибрат, к-андар хами ду меҳроб
Бо мардумони сармаст ин аст бенамозӣ.
З-он зулф гир панде, к-аввал шикастадил шуд,
В-он гоҳ кард аз ҳусн бо моҳ сарфарозӣ,
Рӯяш ба сози рӯз аст, аммо бар он канора,
Ошуфтаву сиёҳ аст шабҳош аз дарозӣ.
Он дам ки ҷавру қаҳраш нои ироқ созад,
Дастат бигир, эй дил, зулфи бути тирозӣ,
Имрӯз гир ибрат з-он Подшоҳи Олам,
Султони тахти ғазнӣ Маҳмуди Шоҳ Ғозӣ.
Ку чатри моҳсояш, ку лашкари ҷаҳонгир,
Ку теғҳои ҳиндӣ, ку маркабони тозӣ?!
Гар саркушоӣ кардӣ сандуки марқадашро,
Дар шакк шавию гӯӣ «Маҳмуд ё Аёзӣ?»
Дар боргоҳи шоҳӣ хидмат гузин дар амраш
Мурон кунанд ёрӣ, чуғзон кунанд бозӣ
Бе восита кунад ҳақ ҳар субҳ ин хитобат,
К-эй ташна сӯи обе, в-эй мурдадил намозе.
З-он рӯз к-офтобаш гардад сиёҳ аз ғам,
То пушти ҳашт майдон бар арш асб тозӣ.
Ғар мадҳи ҳақ сароӣ шабро чу бадри Чочӣ
Атрубаи наворо ҳар субҳдам навозӣ.

(Ҳамон манбаъ, саҳ. 144 б).

Баҳория

Лола даҳан боз кард бар лаби ҷӯи баҳор,
То шуда хандон чу гул лаъли лаби ҷӯйбор.
Лоласитон баҳру бар монд даҳан боз аз он-к,
Фохта аз шавқ хонд бар сари ҳар шохсор.
Лолаи гулгунниқоб суда ба лаб аз саҳоб,
Сандали сурхи гулоб аз паи дафъи хумор.
Лола чу соғар гирифт маҷлиси гул даргирифт,
Таблаки зар баргирифт наргиси гулгуншиор.
Оташи май лоларо гар на ҷигар гарм кард,
Аз чӣ кашад оҳи сард ҳар саҳаре дар баҳор...
Баски ба айшу нишот каф зада бар якдигар,
Кард забонро ба боғ обила дасти чинор.
Қатраи шабнам давонд бар сари бинӣ аз он-к,
Ғунча шавад номгар аз наму боди баҳор.
Баҳяи масти саҳоб нукразанон шуд чу раъд
Риштаи барқ аз сараш карда чу берун маҳор.

Ш.МӮСОЕВ,
Ф.МАҲМУД,
муҳаққиқони Институти
шарқшиносии АУ Ӯзбекистон.

Вожаҳои сохтмонӣ дар шеваҳои тоҷикони кӯҳистони Нурато

Зимни кору фаъолият дар вилояти Хоразм ба ҳайси мутарҷими фаннӣ ва сохтмон ва ҳангоми тарҷумаи вожаҳои сохтмону санаду мадорики марбут ба лӯлакашии об ба чунин натиҷагирӣ расидам, ки ин соҳаи басо муҳими забоншиносии тоҷикон то ҳанӯз ба сурати комил омӯхта нашудааст. Сухан дар бораи истилоҳоти сохтмонӣ меравад. Бояд иқрор намуд, ки бинобар набудани луғатномаи тоҷикӣ доир ба ин соҳа ҳанӯз ҳам мутахассисону муҳандисони мо тибқи маъмул аз истилоҳоти русӣ ва ё калимаву ибороте, ки тавассути забони русӣ нуфуз намудаанд, истифода мекунанд. Аммо вазъи ин риштаи луғатшиносӣ дар кишварҳои ҳамҷавор ва ҳамзабон ба кадом поя аст? Ягона манбаи нисбатан мукаммал ва мӯътамад ин ҳамоно «Вожаномаи сохтмон» - и мансуб ба Бузургмеҳри Риёҳӣ (Теҳрон, «Сухан», 1379 ҳиҷрии хуршедӣ, 2001 милодии масиҳӣ) мебошад. Луғатномаи мазкур метавонад то андозае роҳи пажӯҳишгарону мутахассисони соҳаро ҳамвор созад.

Албатта, илми сохтмон ё донишҳои бинокории муосир аз замонҳои қабл куллан фарқ мекунад. Дар ҳар сурат, шаҳарсозиву қасабасозиҳо ва эҳдоси обанборҳову корезҳо аз қадимулайём бо мардуми бунёдкори мо тавъам будаанд ва месазад, ки аз аъмоқи қарнҳо ва шеваву гуфторҳои маҳаллӣ он вожаву суханҳои суфта ва обнарасидаро берун кашида дар хидмати мардуме гузорем, ки ба он ниёз ва сару кор доранд. Ба далели он ки забони мо замоне дар паҳнои азиме роиҷ буд ва рушду густариш меёфт, истилоҳоти тоза ба тозаи сохтмонӣ низ дар маҳал ва мавзеъҳои тоҷикнишин (ё форсизабон) рӯи кор меомаданд ва гоҳо ба адабиёти хаттӣ - илмӣ роҳ ёфта хусусияти умумимардумиро шомил мегаштанд. Аммо қисме аз онҳо бинобар гусастагии фарҳангӣ дар канор монда, танҳо дар маҳалу минтақаи муайяне мавриди корбурд қарор мегирифтанд. Номҳои биноҳо, иморатҳо, сохтмонҳо, биноҳои маскунӣ, утоқҳои корӣ, олоти кории марбут ба сохтмон дар ҳар як минтақаи форсизабон бо рангорангии хосе аз ҳам фарқ мекарданд. Ба гунаи мисол, ҳоло дар шаҳрҳо сокинон вожаи «туалет» - ро истифода менамоянд.

Дар Вожаномаи сохтмон» - и Б. Риёҳӣ вожаҳои «туалет» ва «мустароҳ» ба ҳайси истилоҳ оварда шудаанд. Лозим ба тазаккур аст, ки якумӣ мансуб ба забони фарангӣ буда, дуввумӣ маъхуз аз арабист. Дар забони тоҷикӣ ҷиҳати ифодаи он аз калимаҳои «холачой», «обрез», «обхона», «обрезхона», «ҳоҷатхона» ва амсоли он истифода мекунанд. Аммо дар гуфторҳои маҳаллӣ он номҳои дигаре низ дорад. Масалан, дар шеваи сокинони деҳаи Эҷи ноҳияи Нуратои вилояти Навоӣ ва деҳоти марбут ба он вожаҳои «бадрафтхона», «бадравхона» ва деҳаи Синтаб мухаффифи он «бадрав» мавҷуд аст Вожаи форсии «наълдаргоҳ» дар забони русӣ «перемычка» ва дар забони адабии тоҷикӣ «тоқ, равоқ, пайвандкунак, девори обногузар, садд, банд», - ро ифода мекардааст. Ҳол он ки тамоми ин вожаҳо он маънои матлуберо, ки мо дар назар дорем, намедиҳанд. Дар забони аҳли сохтмони деҳаҳои Эҷу Синтаб ва деҳоти ҳамшафати онҳо ба ин маънӣ вожаҳои «забарфашша» ва «болодарӣ», ки зоҳиран суғдиянд, мавриди истифодаанд.Ин ду вожа, ҳар яке дар мақоми худ басо муносиб ва созгор афтодаанд. Аслан «перемычка» чист? Ҳангоми сохтмони биноҳои маскунӣ, зимни деворзанӣ барои дару панҷара (тиреза) «проём» мегузоранд. «Проём» ҷоест, ки дар девор холӣ гузошта мешавад, то он ҷо дару тиреза насб гарданд. Ҳамин «проём» - ро дар форсӣ «Маҳалли насби дару панҷара» ва дар тоҷикӣ «ҷойи дару тирезамонӣ» мегӯянд. Аммо пас аз он ки дар ё тиреза нишонда шуд, аз болои дар ғӯлаеро (хоҳ аз ҷӯб бошад, хоҳ аз оҳану бетон) тавре мегузоранд, ки аз ду самт болои девор хобад, то вазни девор ба дар ё тиреза наафтад. Агар он болои дар аст, гӯянд «болодарӣ» ва агар аз болои тиреза бошад, «забарфашша» гӯянд. Бояд гуфт, ки дар манотиқи куҳистон тибқи анъанаи бобоӣ тамоми хонаҳо хоҳ маскунӣ бошад, хоҳ барои чорво аз масолеҳи табиии маҳал сохта мешаванд.

Лозим ба тазаккур аст, ки ин соҳаи илми забоншиноии тоҷик то ба ҳанӯз ба таври бояду шояд аз нигоҳи таърихӣ мавриди омӯзиш қарор нагирифтааст. Ҳол он ки манбаъҳои хаттии ниёкон дастнависҳои дар асрҳои гуногун таълифёфта вожагони бинокориву сохтмонро низ дар бар гирифтаанд. Дуввумин манбаи боэътимод ин ҳамоно забони гуфтугӯии маҳалҳо ба хусус, соҳибони ин пеша - устоёни деворзану кандакорҳо, андовакашу дуредгарон, наҷҷорону гаҷкорон мебошанд.

Ҳамчунин, дар гуфторҳои аҳли сохтмони тоҷикони кӯҳпояи Нурато вожаҳое аз қабили хавоза, сангтарош, шифт,хумдон, устун, зеркунда, васса, пашанг, шокул, саррав, боша, дила, тарнов, забаррав, охур, оғил, баркаш, равзан, хода, болор, гумбаз, долонтагсинҷ, шоту, ҷувоз, шӯрғунд ва ғайра серистеъмоланд. Ва шарҳи ҳар яке аз онҳо мақолаи мазкурро доманадор менамуд...

Манзур аз ин навишта он бувад, ки аҳли илму адаб зимни нигориши осори худ оиди умури сохтмону бинокорӣ ба он вожаҳо рӯй оваранд ва ба онҳо умри дубора бахшанд, рӯзноманигорону хабарнигорони садо ва симо (радио ва телевизион) зимни таҳияи гузориш аз кору фаъолияти ин ҳирфаи бунёдкор аз он вожаву иборот истифода намоянд ва рӯи ҳам рафта омӯзгорону донишҷӯёни мактабҳои олӣ низ сари ин масъала андеша ронанд. Ҳар чи дар ин мақола овардем, қатрае аз баҳр буд. Аксари он вожаҳо дар гӯишҳои устоёни шаҳрӣ низ ба гӯш мерасанд. Марғубу дилнишин сохтани кӯшкҳову биноҳои шахсиву давлатӣ бо истифода кардан аз вожаҳои марбут, бо ин пешаи халлоқу бунёдкор ва бо равобити дӯстиву фарҳангӣ миёни милали минтақа пайванди ногусастанӣ дорад. Маҳз ба хотири ҳамин пайванд аст, ки меҳмонони аҷнабӣ аз дидану тамошои ёдгориҳову обидаҳои таърихии Хиваву Хуқанд, Бухорою Самарқанд, Кешу Насаф ба ваҷд омада ҳайрату шигифтии худро нисбати офаридаҳои ниёкони арҷманду бунёдкори мо пинҳон намедоранд...

Назруллоҳ РАСУЛЗОДА,
номзади улуми филологӣ.

Тайёрӣ ба кишти пахта дар ноҳияи Янгийӯли вилояти Тошканд ҳам авҷ гирифтааст. Махсусан кор дар бахши янгийӯлии Иттиҳодияи саҳҳомии худудии кимёвии кишоварзии вилояти Тошканд пурҷӯшу хурӯш мебошад. Кормандони ин ташкилот алҳол бо тақсим кардани пунбадонаи доругардида машғул мегарданд.

Дар сурат: мудири анбор **Абдумутал Каримов** (аз рост якум) бо ронанда **Сафаралӣ Шаҳаров** ва экспедитори хоҷагии ширкатии ба номи Т.Охуноваи ноҳияи Чиноз **Серикбой Қосимбеков** дар хусуси беосеб бурдани пунбадона машварат дорад.

Аксбардор: Ҳусанбой АВВАЛОВ.

Фасли орзуҳо

Зи кӯи ёр меояд насими боди наврӯзӣ,
Аз ин бод ар мадад хоҳӣ, чароғи
дил барафрӯзӣ.
(Ҳофизи Шерозӣ).

Ба кишвари офтобрӯяю ҳамешабаҳорамон боз арӯси фаслҳо—навбаҳори нозанин ташриф овард. Омадани ин фасли дилнишину дилфиребро пиру барно, хурду калон, мурғони ҳавою тамоми мавҷудоти рӯи замин бо пазмонӣ, бо як ҷаҳон орзуву умедҳои калон истиқбол мегиранд. Баҳор айёми гулу чаҳчаҳи булбул, лаҳзаҳои бедоршавии арзу само, давраи рӯёбшавии орзуву умедҳоямон, фасли зебову гулпӯш ва нозанини сол ба шумор меравад.

Биё баҳор! Хуш омадӣ, ба сарзамини бостониамон! Бо омаданат дилу дидаи одамон монанди хуршеди тобон гул-гул шукуфт, дарахтони туро пазмон шуда бо пироҳани пургулу шукуфон, бо хониши мурғони хушхон ба пешвозат баромадаанд. Оре, баҳорро ҳама яксон пазмон шудаанд. Бобои деҳқони хокпош беш аз ҳама баҳорро, бӯи замини шудгоршударо, бӯи сабзаҳои наврустаи саҳроро ёд кардааст. Бо ташрифи баҳор гӯё оламу одам, ҷонварону мурғон, кӯҳу саҳро, дашту даман либоси нав дар бар намуда аз нав ҷавон мешаванд.

Баҳор фасли эҳёи табиат, покшавӣ аз иллату ғуборҳо, фасли ҷашнҳои бостонии мардумони эронинажод—Наврӯзи оламафрӯз, фасли худнамоии олами зебоӣ, фасли муҳаббат аст.

Тавре, ки шоири ширинкаломи форсу тоҷик, пири ғазалсароёни ҷаҳон Ҳофизи Шерозӣ фармудааст:

Гул бе рухи ёр хуш набошад,
Бе бода баҳор хуш набошад.
Тарфи чаману ҳавои бӯстон,
Бе лолаузор хуш набошад.

Марҳабо, Баҳор, ба мулки ҳамешасабзамон! Бо нафаси дилнишину анбарафшонат ба дили ҳар як фард сурӯру шодӣ бубахш, эй баҳор! Бо ташрифат манзилу маконамон боз ҳам ободу файзбор, боз ҳам пурнуру пуршукӯҳ мегардад. Дар ҳама ҷо ба шарафи баҳор ниҳолшинонию корҳои ободонӣ авҷ мегирад. Баҳори имсола боз аз он ҷиҳат фараҳбахшу рӯҳафзост, ки саросари кишварамон мардуми олиҳиммату некӯсиришт баҳри ободиву ободонӣ камари ҳимматро маҳкам бастаанд.

Баҳори нозанину хушчеҳра бо ташрифи худ ба диёрамон иди бостонии мардум Наврӯзи муборакро овард. Бигзор, ҳар як лаҳзаи умрамон чун авраҳи рангини фасли баҳор шукуфону тобон бошад!

Наврӯзи навбаҳорон бар дӯстон муборак!
Фарёди андалебон бар бӯстон муборак!

А.НУРИДДИНОВ.

Агарчи моҳи аввали баҳор ҳам ба поён расид, дар кӯҳистони диёр ҳанӯз қабои сафеди замин домани худро бардоштанӣ нест. Хусусан дар баландкӯҳҳову адирҳои Чимёни вилояти Тошканд ҳанӯз гармии офтоб таъсир накардааст ва ин аз як ҷиҳат барои дӯстдорони сайри кӯҳистони барфин айни муддао низ мебошад ва имсол, ки барф умуман дар кишварамон нисбатан зиёд борид, зимистони кӯҳсор ҳам аз ин сабаб каме тӯл хоҳад кашид.

Чанд рӯз қабл ҳатто дар ёнаҳои лижатозии Чимён чемпионати Конфедератсияи иттифоқҳои касабаи ҷумҳурӣ барпо шуд, ки он яке аз тадбирҳои оммавии имсолаи мавсими варзиши лижатозии Чимён буд, ки дар вақтҳои охир хусусан дар ин баландкӯҳҳо ба созмон додани чунин мусобиқаҳо эътибор калон аст, ки ин ҳама дар навбати худ ба саломатии ҷамъият бенафъ намемонад.

Аҷаб сафое дорад
ҳавои кӯҳсор.
Суратгир: А РӮЗБЕҲ.

Варзишгарони наврас — фахри мактаб

Мактаби миёнаи рақами 7-и ба номи А.Фирдавсии ноҳияи Шофиркон аввалин таълимгоҳ дар ноҳия буда, вай дар соли 1920 дар мавзеи таърихии қалъаи Вардонзе (дар гуфтугӯ бештар «Қӯрғон» ё ки «Қӯрғони Вардонзе» мегӯянд) дар хонаи мударрис Абдулломахсум ба вуҷуд омадааст. Баъди кӯч бастани охирин бошандагони қалъа сӯи шимол ва хароб гардидани ин маскани қадимии бобоӣ мактаб низ сӯи шимол ба деҳаи навташкили Ҷилвон кӯчид. Дар замони шӯроҳо деҳа ва мактаб як хел—«Съезди ХУШ партия» ном гирифт. Баъдтар ба таълимгоҳ «Абулқосим Фирдавсӣ» ном ниҳоданду ба деҳа «Қӯрғони Вардонзе». Ҳоло бинои нави мактаби дуошёнаи ба номи А.Фирдавсӣ ба мояи ифтихори аҳли деҳа табдил ёфтааст. «Тоҷи сари ҷумла ҳунарҳост илм...» Ин мисраи аввали шоҳбайти мавлоно Абдураҳмони Ҷомӣ ба пештоқи воридгоҳи мактаб ҷозиба ва ҳусни тоза бахшидааст.

Дар тӯли зиёда аз ҳаштод соли фаъолияти мактаб ин ҷо шодравон муаллими хизматнишондодаи ҷумҳурӣ Карим Амонов, Мулломаҳмуд Элмуродов, Самад Қиличев, Ҳусен Орифов, Раҳматулло Рӯзиев, Ориф Ҳамидов, Шукрулло Авезов, Ашраф Орифов, Ато Раҳматов, Мухтор Маннонов, Убайд Қӯлдошев, Шокир Қаимов, омӯзгорони нафақахӯр Бердӣ Шарифов, Наим Нарзиев, Саттор Юнусов, Маҳмуд Турсунов, Азим Каримов, Ҳафиз Зойиров ва дигарон самаранок кор карданд. Аз байни дастпарварони мактаб олимон, номзадҳои илм, мутахассисони гуногуни хоҷагии халқ, роҳбарон ба воя расиданд.

Солҳои охир аз байни шогирдони мактаб ғолибони озмунҳои ҷумҳурӣ баромаданд. Масалан, чанде пеш толибаи собиқи мактаб Баҳора Авезова дар озмуни ҷумҳурии забон ва адабиёти тоҷик дар ноҳияи Шӯрчии вилояти Сурхондарё сазовори ҷои якум гардида, бо имтиёз шӯъбаи забон ва адабиёти тоҷики Донишгоҳи давлатии Бухороро хатм намуда, ҳоло омӯзгорӣ карда истода бошад, соли гузашта шогирди мактаб Фаррух Авезов дар ҳамин гуна олимпиада дар шаҳри Тошканд ҷои сеюмро соҳиб гардида, ҳоло бо имтиёз дар курси якуми факултети филологияи тоҷики Университети давлатии Самарқанд илм меомӯзад.

Дар соли хониши ҷорӣ дар нӯздаҳ синфи мактаб (синфҳои тоҷикии I-XI 16-то, синфҳои ӯзбекии II-III-IV 3-то; бояд таъкид намуд, ки чор сол муқаддам ин мактаб дар вилоят ягона мактаби соф тоҷикӣ буд) 430 нафар хонандагон таҳсил мегиранд. Ба онҳо 56 нафар муаллимон (52 нафарашон соҳиби маълумоти олӣ, 4 нафарашон дорои маълумоти миёнаи махсус) дарс медиҳанд.

Бояд таъкид намуд, ки комёбии шогирдони мактаб дар бобати варзиш сол то сол зиёд мегардад. Чанд сол муқаддам омӯзгори тарбияи ҷисмонии мактаб аълочии маорифи халқӣ Одилака Аҳмедов ба нафақа баромад. Таҳти сарпарастии ӯ варзишгарони навраси мактаб ба натиҷаҳои назаррас соҳиб гардиданд. Агар толибаи ҳамонвақтинаи мактаб (ҳоло омӯзгор) Гулшан Усмонова оиди варзиши сабук дар ҷумҳурӣ ҷои фахрнокро ишғол карда бошад, тими гандболбозони мактаб дар вилоят дастболо гардида буд. Дар айни замон дастпарварони мактаб дар ҳайати командаҳои яккачини ноҳияю вилоят ҳунарнамоӣ карданд.

Имрӯз низ ба наврасон муаллимони ҷавони соҳиби маълумоти олӣ Аҳрор Салимов (дастпарвари Донишкадаи педагогии Самарқанд ба номи С.Айнӣ), Мустафо Ҷилвонов (хатмкунандаи Институти педагогии Бухоро), Отамурод Орифов (тамомкунандаи Институти тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон) аз фанни тарбияи ҷисмонӣ сабақ медиҳанд. Дар мактаб барои табъи дил гузарондани машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ имкониятҳо муҳайёст. Ба ғайр аз толори варзиш ин ҷо майдонҳои футбол, баскетбол, волейболу гандбол (тӯби дастӣ) баҳри обутобёбии ҷисмонии наврасон хизмат мекунад. Наврасони деҳа, ки ба тарбияи ҷисмонию варзиш шавқи беандоза доранд, баъди дарс низ ба маҳфилу сексияҳои гуногуни спортӣ фаъолона иштирок мекунанд. Дар деҳа сексияи ҷудогонаи гӯштингирон (аз ҳисоби мактаби варзиши ноҳия) низ фаъолият нишон медиҳад. Гуфтан ҷоиз аст, ки дар мактаби ба номи А.Фирдавсӣ хусусан машғулиятҳои сексияи гандбол ба тарзи намунавӣ ташкил ёфтааст. Духтарони болаёқати синфҳои гуногун ин ҷо асрори варзиш меомӯзанд. Шавқи онҳо нисбати тӯби дастӣ беандоза аст. Ду сол ин ҷониб дар вилоят ғолиб баромадани тими духтаронаи гандболбозони мактаб исботи фикри болоист.

Моҳи апрели соли гузашта тими гандболбозони мактаб (дар ҳайати Рухсора Ҳаитова, Маҳфуза Шарифова, Майсара Сафарова, Ӯғулой Ҳаитова, Дилафрӯз Қодирова), ки дар вилоят ҷои аввалро ишғол намуда буд, дар мусобиқаҳои ҷумҳурии «Умид ниҳоллари» дар шаҳри Фарғона иштирок карда соҳиби ҷои чорум гардид. Ин комёбӣ ба омӯзгорон ва шогирдони онҳо илҳом бахшид. Дар натиҷа имсол (соли хониши ҷорӣ) командаи гандболбозони (талабагони зинаи дуюм—синфҳои V-VII) мактаби номбурда дар мусобиқаҳои ноҳиявӣ (моҳи декабр) аз рӯи барномаи «Умид ниҳоллари» ғолиб баромад. Вай моҳи январ дар мусобиқаҳои вилоятӣ ҳамаи тимҳои гурӯҳи худро мағлуб сохт ва дар кувваозмоии финалӣ тими ноҳияи Ғиҷдувонро бо ҳисоби 7:2 мағлуб намуда, сазовори ҷои якум шуд.

Сӯҳбати мо дар кабинети тарбияи ҷисмонии мактаб бо директори таълимгоҳ Сайфулло Авезов, мудири қисми илмӣ Аъзам Каримов ва омӯзгорон оиди ғамхориҳои ҳукумат нисбати рушди варзиш, камолоти маънавию ҷисмонии наврасон, аҳамияти ташкил ёфтани Бунёди рушди варзиши бачагон кӯр гирифт. Аз суханони ҳозирон маълум гардид, ки бо шарофати дар вилоят таъсис ёфтани «Рӯзи мактабҳо» ба масканҳои илм расидани ёрӣ аз тарафи ҳомиён эҳсос мегардад. Дар ин бобат сад ҳазор сӯмина маблағи хоҷагии ҷамоавии ба номи Ш.Рашидов, ёрии хоҷагиҳои фермерии «Салимбобо» (роҳбараш Назир Салимов), «Наимобод» (сарвараш Ҳалим Аминов), «Раҷаббой Э.» (сардораш Раҷаб Эргашев), «Рӯзи Очил» (раисаш Аслиддин Рӯзиев) ки баҳри хариди либосу ҷиҳозҳои спортӣ харҷ гардидааст, бо қаноатмандӣ таъкид ёфт.

—Ҷамоаи мактаб чанд нусха «Овози тоҷик» мегирад?—мепурсам аз роҳбарони мактаб.

—Ҳафтто.

—Ягон муаммо ҳаст?

—Китобҳои дарсӣ намерасад...

Вақти бозгашт омӯзгорони тарбияи ҷисмонӣ Аҳрор Салимов ва Мустафо Ҷилвонов, ки баҳри мушоҳидаи машқи шогирдон ба толори варзиш мерафтанд, бо ман самимона хайрухушкунон гуфтанд:

—Умедамон аз зинаи сеюми «Умид ниҳоллари» (марҳалаи ҷумҳурӣ дар Хоразм) калон аст.

Ман ба онҳо омад хостам. Ҳангоме ки берун баромадем, дарс поён ёфта хонандагон ба ҳавлиашон баргашта буданд. Танҳо аз варзишгоҳ нидои пурҳаяҷони варзишгарони наврас ба гӯш мерасид.

Амрулло АВЕЗОВ.

Дар акс: *хонандагони синфҳои V-VII-тими гандболбозони мактаб, ки мувофиқи барномаи «Умид ниҳоллари» дар вилояти Бухоро ҷои якумро соҳиб гардидаанд. (моҳи январи соли 2003).*

Ронандаву корманди аз ҳама хурди полиса

Полисаи шаҳри Коннетикути ИМА чун одат бо тафтиши автомобилҳо машғул гардид. Яке аз автомобилҳоро боздошта, онҳо ангушти ҳайрат газиданд. Чунки дар сари ҷамбар бачаяки ҳафтсола менишаст. Дар назди вай ягон кас набуд ва мустақилона мошин меронд.

Падари вай Питсон Браун ба полиса омада тавзеҳ дод ва маълум кард, ки ба ихтиёри фарзандаш баъди машғулиятҳои варзишӣ ҳақиқатан мошинро вогузоштааст. Корманди полиса Ҷеймс Леонард гуфт, ки саравввал вай мошини дар наздаш таваққуфгардидаро дида, карахт шуда монд. Чунки ронанда намудор набуд.

Маълум гардид, ки бачаяки ҳафтсола 1,5 километр масофаро мустақилона тай намудааст. Акнун падари вай дар назди қонун ҷавоб хоҳад гардонд.

Ягетаре Келли ном саги полиса, ки қадаш 22 сантиметр аст, курси таҳсилро дар мактабҳои умури саги ҳӯлландӣ гузарондааст, корманди аз ҳама ҷавони полисаи Олмон гардид. Акнун ӯ дар бобати дарёфти ҷиноятkорон ба полиса кӯмак мерасонад. Азбаски қадаш ниҳоят паст аст, дар бобати азназаргузаронии ҷойҳои аз ҳама тангу тор хизмати калон хоҳад намуд.

Хатои бонк

Яке аз бонкҳои Британиё хато карда, ба ҳисобрақами Першӣ ном бонувон 70000 доллар гузаронд. Першӣ онро пай бурда, ба маъмурияти бонк муроҷиат намуд. Бонк хатои худро ба гардан нагирифта, иҷозат дод, ки бонувон ин маблағро мувофиқи салоҳдидааш харҷ намояд.

Бонувон ба ин гапҳои бо ҳуҷҷат тасдиқнагардида бовар карда, маблағро харҷ намуд. Баъди ду моҳ комиссияи бонкӣ ба моҳияти масъала сарфаҳм рафта, аз хонум Першӣ талаб намуд, ки пулро ба бонк баргардонад. Суд сар шуд. Суд аз яке аз директорони иҷрогари бонк талаб намуд, ки ба воқеа саҳеҳӣ дарорад. Вай илтимос намуд, ки бонувон аз ҷазо озод карда шавад. Чунки дар ин бобат ягон айбе надорад. Бонувон бошад, таъкид намуд, ки тамоми пули бонкро баргардонда додаасту ҳисобрақами худро ба дигар бонк гузарондааст. Вале барои расондани зарари маънавӣ ва овораву сарсон кардану нисбати ӯ тӯҳмат намудан бояд бонк ҷарима бидиҳад. Суд талаби бонувонро қонеъ гардонд ва бонк ба бонувон мебояд 700000 доллар зарари маънавиро пардозад.

Сирри заҳр маълум гардид

Бозёфти олимони исроилӣ дар бобати пешгирӣ кардани заҳри морҳои хавфнок ба организм имконият медиҳад, ки воситаи универсаливу на он қадар қимат барои пешгирӣ кардани оқибатҳои заҳрзании морҳо офарида шавад. Он барои наҷот додани ҳаёти то 40000 одамоне кӯмак мерасонад, ки алҳол ҳар сол аз заҳри морҳо дар мамлакатҳои мухталиф ҷон медиҳанд.

Дарк накардани ҳиссиёт

Дар суди Лос-Анҷелес даъвои Бритни Спиро бар мухлиси бегона аз дигар мамлакат баррасӣ гардид. Чуноне ки намояндаи ҳофиза таъкид намуд, чанд моҳ боз ӯро Масахико Сизава ном шахс дунболагирӣ мекунад. Ҳофиза аз суд талаб намуд, ки қарори қатъиро қабул кунад, то ки «дӯстдораш» ба вай хеле наздик омада натавонад. Суд қарор баровард, ки «мухлис»-у дӯстдори хонанда набояд ба вай аз 1000 метр наздик ояд. Адвокати Сизава Бритниро дар ин бобат айбдор намуд, ки ҳиссиёти инсонро дарк карда наметавонад. Вай намояндаи дигар мамлакат, дигар қавм бошад ҳам ба санъат бефарқ нест. Охир санъат халқҳоро ба ҳам наздик мегардонад. Рафтори Бритнӣ бошад, ба муқобили ин ҷараёни табиӣ мебошад. Магар Сизава Бритниро дӯст дошта бошад, ба ин дили ӯ айбдор аст. Охир, ба дил фармон додан мумкин нест, ки инро дӯст дору вайро бад бин.

Бозичаҳо ба ҳайвонҳо

Фермерони Британиё бояд дар бадали 90 рӯз ба ҳайвоноте, ки дар хона бонӣ мекунанд, ҳар гуна бозичаҳоро ҳозир кунанд. Набошад, аз озодӣ ба мӯҳлати се моҳ маҳрум шуданашон муқаррар аст.

Қарори роҳбарияти Иттиҳоди Аврупо дар ин бобат ҳафтаи аввали моҳи феврали соли кунун эътибор пайдо намуд. Мақсад аз тадбири мазкур боз ҳам пурҷӯшу хурӯш гардондани ҳаёти ҳайвонҳо ва бо ҳамин васила аз байн бардоштани ҳуҷумкунии онҳо ба ҳамдигар мебошад.

Мувофиқи қарори нав фермерон барои ҳаёти хубу осоиштаи ҳайвонҳо шароити хубро муҳайё, бозичаҳои мухталифро харид карданашон шарту зарур аст. Ба фикри кормандони департаменти муҳити атроф, озуқаворӣ ва фермерӣ ин бозичаҳо аз тӯб иборат бошанд, боз ҳам хубтар аст.

Фермерон ин навгониро ҷиддӣ қабул бояд намоянд. Зеро агар қарори мазкур иҷро нагардад, ба миқдори зиёд ҷарима супурдан ва ё дар маҳбасхона хоб рафтан лозим меояд.

Сарбории меросхӯр

Ба рӯйхати сарватмандони аз ҳама калони ҷаҳон меросхӯри оилаи Оннассис Атина Рассел шомил гардид. Ба ҳисобсурати ӯ қариб 4 миллиард доллар гузаронда шуд.

Атина меросхӯри ягонаи оилаи Оннассисҳо мебошад. Вай солҳои охир танҳо дар давоми сол 5 миллион долларро сарф карданаш мумкин буд. Акнун Атинаи 18-сола соҳиби миллиардҳо доллар гашт ва бисёриҳо ба он майлу шавқ доранд, ки миллиардери аз ҳама ҷавони ҷаҳон ин сармояро ба чӣ сарф мекарда бошад. Зеро бисёр сарватмандон ба чӣ сарф кардани сарвати худро намедонанд ва сарашон гаранг аст.

Агар дар Британиё аз шахси бурдбаромад пурсед, маблағро ба чӣ сарф мекунад, одатан мегӯяд, ки барои хариди қолинча ба даҳлез расад шуд.

Сарватмандони аз ҳама тавонои ҷаҳон Билли Геймс ва Ларри Эддисон маблағи бисёри худро барои дар манзили истиқоматиашон ба вуҷуд овардани шаршараи сунъӣ ва сохтани кӯлҳо харҷ мекунанд. Онҳо аз анъанаи аз ниёгон меросмондаро давом медиҳанд. Боз як сарватманд Николае Чаушеску бошад, маблағи худро барои харид кардани костюми нав ҳар рӯз сарф кардааст. Баъди қатли вай аз хонааш 8000 костюм ёфтаанд.

Дар байни сарватмандон аз ҳама хасисаш Жан Пол Гетти буд, ки ягон бор шикамсерӣ хӯрок нахӯрдаасту пулро сарфа намудааст. Ҳатто барои меҳмонон дар хонааш телефоне гузошта буд, ки ба он ҳақ медоданд. То охири умраш ҷӯробашро худаш шустааст.

Ва Атина ба онҳо баробар шуданӣ ва ба одаташон риоя ҳам карданӣ нест.

Мусобиқаву бозиҳои аҷибу ғароиб

Дар саросари дунё чӣ гуна мусобиқаву бозиҳо гузаронда намешаванд? Шумораи онҳоро муайян кардан кори сангинест. Махсусан аҷибу ғароибашон чунон сершуморанд, ки баробари хондану муоина кардани он механдед. Масалан, дар шаҳри Олии Англия соҳибхоназанҳо дар даст то ба аз рӯи давидан мусобиқа мебаранд. Шарти он ҳамин аст: соҳибхоназан дар даст тоба давида, бо дасти дигараш ба он пирог мепартояд. Агар касе пирогро ғалтонад, мағлуб ҳисобида мешавад. Қаннодони фаронсавӣ ҳам аз онҳо монданӣ надоранд. Онҳо дар даст патнис ба масофаи муайян тортро бурда мерасонанд. Ғолиб баробари аз ҳама бармаҳал омадан аз рӯи тағйир надодани шакли сумоти маҳсулоти қаннодӣ муайян карда мешавад.

Дар Алпи Швейтсария бошад, сангеро мегурронанд, ки ҳар кадом аз ҷиҳати ҳаҷм ба чор каллаи инсон рост меояд. То ҳоли ҳозир натиҷаи рекордӣ аз 3 метр зиёд нест. Масофаи 4 метрро дар ин бобат касе фатҳ накардааст.

Дар ҶФС бозии анъанавии ғароибе ҳаст. Ва он дар рӯи хонтахта ба иҷро мерасад. Майдони таги хонтахта ба ду тақсим карда мешавад. Ду рақиб хобида, бо ангуштони худ ҳамдигарро мекашанд. Кӣ ангуштони рақибро аз марра гузаронад ғолиб эълон мегардад.

Дар заминҳои соҳилҳои дарёи наздики Ветнам тавассути «пойҳои чӯбин»-и думетра машғул гардидан бо футбол ва волейбол ба анъана даромадааст. Ва пойҳои чӯбин ҳангоми шикори моҳӣ даст медиҳад. Албатта, мусобиқаҳои мазкур аз тарафи федератсияҳои варзиш гузаронда намешаванд. Вале оммавӣ гардидани онҳо аз навъҳои расмии варзиш камӣ надоранд.

(Аз рӯи маводҳои Интернет ва воситаҳои ахбори оммавӣ тарҷума ва таҳия гардидааст).

Солим КЕНҶА

Самарқанд

Аё эй боғшаҳри ҷонаҷонам,
Ғазал дар васфи ту аз нав бихонам.
Ниҳоли умри ман сарсабз аз туст,
Баҳори бехазони бӯстонам.

Зи номат коми ман бошад пур аз қанд,
Чу модар меҳрубони ман, Самарқанд.

Чӣ роҳатбахш боди ҷонфизоят,
Биҳиштосо бувад обу ҳавоят.
Ҳамефахрам ман аз обидаҳоят,
Ҳам аз фарзандҳои бовафоят.

Зи номат коми ман бошад пур аз қанд,
Чу модар меҳрубони ман, Самарқанд.

Баҳорону зимистон беш дидӣ,
Гулу хор аз ҷаҳон бисёр чидӣ.
Чу Дарғам гоҳ будӣ пурғаму дард,
Зи шодӣ чун Зарафшон гаҳ дамидӣ.

Зи номат коми ман бошад пур аз қанд,
Чу модар меҳрубони ман, Самарқанд.

Аз ин пас ҳам дар ин дунё чунин мон,
Ҷавону нозанину дилнишин мон.
Ту, охир, сайқали рӯи заминӣ,
Ҳамеша сайқали рӯи замин мон!

Зи номат коми ман бошад пур аз қанд,
Чу модар меҳрубони ман, Самарқанд.

Ба шоира

«Ман аз ту меравам имрӯз
Бо ёду муроди ту...»
Аз шеъри «Хушбошӣ бо Самарқанд»-и
Гулрухсор.

Пар афшондию рафтӣ ту зи ман дирӯз,
Азоби ҳаҷрат аз дил мекашам имрӯз.

Аз дафтари назм

Раҳи дилёбиатро ман надонистам,
Гирифтан пеши роҳатро натонистам.
Ду-се байти равоне хонда дар гӯшам,
Ту хушбошӣ намуда рафтӣ з-оғӯшам.
Ту аз ман рафтию меҳри ту бо ман монд,
Дили ту, ёди ту, шеъри ту бо ман монд.
Вале бар ту, ки бе ман зиндагонӣ нест,
Маро ҳам бе ту асло шодмонӣ нест.
Зи баски ҳар дуи мо решапайвандем.
Яке чун модару дигар чу фарзандем.
Чӣ бошад зиндагӣ бе шеъри волоят?..
Зи дил дар мағзи ҷон бинмудаам ҷоят.
Зи нав гар бар Самарқанд оӣ меҳмонӣ,
Хушо, якумр дар ин ҷо бимонӣ.

Суруди Ҷӯрабек

(Барои ҳунарпешаи халқии собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ Ҷӯрабек Муродов)

Бишнавам бо гӯши дил овози ноби Ҷӯрабек,
Дил шавад фархунда аз сози рубоби Ҷӯрабек.
Бар муродаш мерасад ҳар одаме дар ин ҷаҳон,
Баҳра гирад аз ҷамоли офтоби Ҷӯрабек.

Дӯш чун булбул бурун рафт аз чаманзори Куруд! [1]
Бар дили соҳибдилон раҳ ёфт бо савту суруд.

Хушнигоҳу хушдилу бомеҳру ботамкин бувад,
Бо ҳама пиру ҷавон чун дӯсти дерин бувад.
Ман аз он фахрам, ки ӯ як шаҳрванди шаҳри мост, [2]
Ҳамчу симояш сурудаш дилкашу рангин бувад.

Дӯш чун булбул бурун рафт аз чаманзори Куруд,
Бар дили соҳибдилон раҳ ёфт бо савту суруд.

Ҳадя бинмояд суруди дил ба ёри нозанин,
Бар диёри дилпазиру бар баҳори дилнишин.
Ё ҳама дарду ғами миллат бибардорад ба дӯш,
Ки суруди хеш ҳузнангез мехонад чунин.

Дӯш чун булбул бурун рафт аз чаманзори Куруд,
Бар дили соҳибдилон раҳ ёфт бо савту суруд.

Шавқ мегирад фузун аз ҳарфу номи «Шашмақом»,
Аз дилу ҷон месарояд ҳар мақоми «Шашмақом».
Ҳар сурудеро бихонад чун ба оҳанги дигар,
Ҷилва дар пеши назар созад тамоми «Шашмақом».

Дӯш чун булбул бурун рафт аз чаманзори Куруд,
Бар дили соҳибдилон раҳ ёфт бо савту суруд.

Мезанад дар осмони санъати мо болу пар,
Мекунад бо санъаташ хидмат ба халқи номвар.
Ҳамчу устоди азизаш Ҳоҷии Абдулазиз,
Бо сурудаш баҳри мо бошад азизу мӯътабар.

Дӯш чун булбул бурун рафт аз чаманзори Куруд,
Бар дили соҳибдилон раҳ ёфт бо савту суруд.

1. Куруд — зодгоҳи ҳофиз
2. Ҷ.Муродов шаҳрванди фахрии ш. Самарқанд аст.

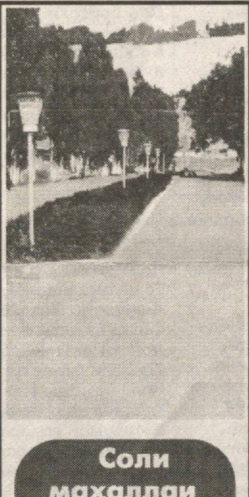

Соли маҳаллаи обод

Баҳори маҳалла

Дар ноҳияву шаҳри Косонсой ҳамеша ба озодагиву ободии маҳаллаҳо, ҷойҳои ҷамъиятӣ диққату эътибори ҷиддӣ дода мешавад. Имрӯзҳо дар тамоми 7 ҷамоаи шаҳрвандони ноҳия ва 61 маҳаллаи шаҳр натиҷаҳои корҳоро дар доираи якмоҳагии ободгардонӣ, сабзу хуррамгардонӣ, ба тартиб андохтани шоҳроҳу гузарҳо, хиёбонҳои хурду калон ҷамъбаст намуда, нақшаҳои нав мекашанд.

Дар акс: *намуде аз яке аз кӯчаҳои маҳаллаи «Тергачӣ»-и шаҳр.*

Аксбардор: Дӯлтабой БӮТАЕВ.

Дар иттиҳодияи хоҷагиҳои ширкатии ба номи Улуғбеки ноҳияи Қӯйичирчиқи вилояти Тошканд пункти духтурии деҳоти «Мингчинор» кушода шуд. Муассисаи мазкур ба қариб ёздаҳ ҳазор нафар аҳолӣ хизмат мерасонад.

Дар сурат: *намуди умумии пункти духтурии деҳот.*

Аксбардор: Ҳусанбой АВВАЛОВ.

Манманӣ

Худгароӣ, худситоӣ—манманӣ,
Худписандӣ, худнамоӣ—манманӣ.

Ҳирс мондан баҳри сарват—манманӣ,
Асп рондан сӯйи ришват—манманӣ.

Сина дорад решу дард аз манманӣ,
Чеҳраҳо гардида зард аз манманӣ.

Сар гарангу дил хароб аз манманӣ,
Ҷисму ҷон ҳам дар азоб аз манманӣ.

Бенизомӣ, сахтиҳо аз манманӣ,
Кулфату бадбахтиҳо аз манманӣ.

Дар ҷаҳон ранҷу малол аз манманӣ,
Одамӣ ёбад завол аз манманӣ.

Ҳар кӣ мепӯшад қабои манманӣ,
Мекашад охир ҷазои манманӣ.

Хушвақт УМРУЛЛОЕВ,
ноҳияи Бекободи вилояти Тошканд.

Паҳлавонҳо дар Тирмиз вомехӯранд

Маълум аст, ки ҳар сол дар шаҳри Тирмизи вилояти Сурхондарё мусобиқаи анъанавӣ аз рӯи гуштин барои ба даст овардани ҷоизаи Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон бахшида ба хотираи Ал-Ҳаким Ат-Тирмизӣ ба амал меояд. Имсол мусобиқаи мазкур дар ин шаҳри қадима 4-5 апрел шуда мегузарад. Ва он ба ҳисоб шашумин ҳарбу зарби паҳлавонҳои пурқуввати ҷаҳон дар ин сарзамини қадима мегардад.

Бахшида ба ин мусобиқа дар Кумитаи давлатии Ӯзбекистон оид ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш нишасти матбуотӣ ба амал омада, мутасаддиён аз хусуси рафти тайёрӣ ба он, иштирокдоронаш маълумот доданд. Аз он ҷумла ба мухбирамон ҳамин маълум гардид, ки имсол дар мусобиқа иштирок намудани паҳлавонҳои номдор аз саросари ҷаҳон дар назар дошта шудааст. Минҷумла, гӯштингирон аз ИМА, Британиёи Кабир, Зеландияи Нав, Ҷумҳурияти Африкои Ҷанубӣ, Ҷопон, Канада, Бразилия, Куриёи Ҷанубӣ, Туркия ва ғайра иштирок хоҳанд намуд. Муддаиёни ғолибӣ аз бист мамлакати ҷаҳон ташриф оварда, дар тӯли ду рӯз пурқувваттаринро аз рӯи ҳафт вазн муайян мекунанд ва ҳарбу зарбҳо дар маҷмӯи варзишии «Алпомиш»-и Тирмизшаҳр сурат мегиранд.

Бояд тазаккур дод, ки ба мусобиқаҳо омадани паҳлавонҳои номдор Карлос Ханартои бразилиягӣ, Павел Малаванеси лаҳистонӣ, Салим Гатар ӯғлии туркиягӣ ҳам дар назар дошта шудааст.

Ғолибони мусобиқа ба ғайр аз медалҳои соҳиби мукофотҳои мухталиф мегарданд. Паҳлавоне, ки дар вазни мутлақ ғолиб меояд, соҳиби ҷоизаи Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон-автомобили «Нексия» мешавад. Ғолибони дигар вазнҳо ҳам бо мукофотҳои мухталиф тақдир мегарданд.

Тирмизшаҳр барои дар савияи баланду шавқовар гузарондани мусобиқаи байналхалқӣ тайёрии пухта дид. Аз рӯи суханони ҷонишини ҳокими вилояти Сурхондарё Қувондиқ Мадартов ва сарварони идораҳои мутасаддӣ маълум гардид, ки Тирмизшаҳр барои гузарондани мусобиқа пурра омода гардидааст ва танҳо мунтазири иштирокдорони мусобиқа мебошад. Ба онҳо кулли шароит барои истироҳату фароғат фароҳам оварда шудааст.

Ба иштирокдорони мусобиқаҳо омад ёр гардиданашро таманно дорем.

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ӯзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ӯзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Эсон Турдиқулов.
Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.
Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадей, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.
Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависшуда № 16. Г - 303
Теъдоди чоп 2000. 1 2 3 4 5 6

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.
Муҳаррири навбатдор: **А. СУБҲОН.**
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М., ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Х. ТӮХТАЕВА.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.